

VYSOKÁ ŠKOLA BAŇSKÁ-TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Oddlužení manželů v praxi českých soudů

Discharge from Debts of Married Couple in the Czech Courts Practice

Student: Monika Šušková
Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Damian Czudek

Ostrava 2013

Zadání bakalářské práce

Student:

Monika Šušková

Studijní program:

B6208 Ekonomika a management

Studijní obor:

6208R011 Ekonomika a právo v podnikání

Téma:

Oddlužení manželů v praxi českých soudů
Discharge from Debts of Married Couple in the Czech Courts Practise

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Vztah společného jmění manželů a insolvenčního řízení
 3. Proces oddlužení
 4. Řešení oddlužení manželů v praxi a problematické momenty
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- KOTOUČOVÁ, Jířina et al. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Komentář*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. 1100 s. ISBN 978-80-7400-320-2.
- MARRŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnyky*. Praha: Linde, 2009. 3394 s. ISBN 978-80-7201-780-5.
- RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Praha: ASPI, 2008. 472 s. ISBN 978-80-7357-329-4.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Damian Czudek**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 10.05.2013

JUDr. Bohuslav Halfar
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Prehlasujem, že som celú bakalársku prácu vypracovala samostatne. Všetky zdroje a pramene informácií, ktoré boli použité v mojej práci, sú uvedené v poznámkach pod čiarou a v zozname použitej literatúry.“

V Ostrave dne 10.5.2013

.....
Monika Šušková

Obsah

1. Úvod	3
2. Insolventný zákon	4
2.1 Základne pojmy insolventného zákona	6
2.2 Prehľad insolventného zákona.....	8
3. Vzťah spoločného majetku manželov a insolventného konania	9
3.1 Vznik spoločného majetku manželov a jeho vymedzenie.....	9
3.2 Zahájenie insolventného konania a spoločný majetok manželov.....	11
3.2.1 Zmena rozsahu spoločného majetku manželov v insolventnom konaní.....	12
3.2.2 Zápis do katastru nehnuteľnosti a insolventné konanie	13
3.2.3 Zánik spoločného majetku manželov a insolventné konanie.....	13
3.2.4 Uplatňovanie pohľadávky patriacej do spoločného majetku manželov	13
3.3 Oddĺženie a spoločný majetok manželov	14
4. Proces oddĺženia.....	14
4.1 Návrh na povolenie oddĺženia	16
4.1.1 Náležitosti návrhu na povolenie oddĺženia	17
4.1.2 Oprava a zmena návrhu na povolenie oddĺženia	18
4.1.3 Stiahnutie návrhu na povolenie oddĺženia	19
4.1.4 Rozhodnutie insolventného súdu o návrhu na povolenie oddĺženia	19
4.2 Spôsoby riešenia oddĺženia dlžníka.....	21
4.2.1 Plnenie speňažením majetkovej podstaty	21
4.2.2 Plnenie splátkovým kalendárom	22
4.2.3 Kombinácia speňaženia majetku a plnenie splátkového kalendára	23
4.2.4 Určenie spôsobu oddĺženia	24
4.3 Rozhodnutie o schválení oddĺženia	24

1.3.1	Účinky schválenia rozhodnutia	25
4.3.2	Zaistení veriteľa v oddĺžení	27
4.3.3	Dopad oddĺżenia na výkon rozhodnutia a exekúciu	28
4.3.4	Popretie pohľadávky v oddĺžení	28
4.3.5	Zrušenie schváleného povolenia na oddĺžení	29
4.4	Skončenie insolventného konania	30
4.5	Oslobodenie dlžníka od dlhov	30
4.6	Odobratie oslobodenia od ostatných dlhov dlžníka	32
4.7	Schéma procesu oddĺżenia	33
5.	Riešenie problémov oddĺżenia v praxi a problematické momenty	34
5.1	Oddelené oddĺžení manželov	34
5.1.1	Prípady v praxi	35
5.2	Spoločné oddĺžení manželov v praxi	35
5.2.1	Prípady v praxi:	37
5.3	Čiastočné spoločné oddĺžení manželov	39
5.3.1	Prípady v praxi	40
6.	Záver	42
7.	Zoznam použitej literatúry	44
7.1	Knižné publikácie	44
7.2	Články z časopisov	44
7.3	Právne predpisy	45
7.4	Internetové zdroje	45
7.5	Rozhodnutia Insolventných súdov Českej republiky	46
8.	Zoznam tabuliek a grafov	47

1. Úvod

Už od nepamäti sa stretávame s problémom finančného úpadku obyvateľstva. Od 1.1.2008 nadobudol účinnosť nový zákon o úpadku a spôsoboch jeho riešenia, ktorý priniesol veľa zmien v riešení úpadkov v Českej republike.¹ S prijatím nového insolventného zákona sa očakávalo zefektívnenie insolventného konania a zvýšenie zodpovednosti dlžníka aj veriteľa. Jednou z novinek bolo práve oddlženie, ako nová forma riešenia úpadku, ktoré sa považuje za výhodnejšie oproti konkurzu, pretože sa môže dlžník zbaviť ostatných dlhov, po naplnení minimálnej povinnej hranice 30% z celkovej výšky pohľadávok.

Insolventné právo prechádza stále vývojom, a to sa odzrkadľuje v novelách doterajšej právnej úpravy. Problémom je napr. spoločné oddlženie manželov, pretože insolventný zákon vôbec neupravuje takúto formu úpadku. Ako sa má teda postupovať pri spoločnom oddlžení manželov a je teda vôbec spoločné oddlženie manželov možné?

Cieľom mojej práce je zistiť ako prebieha oddlženie manželov v praxi. Najskôr vymedzím základy insolventného zákona a určím základne pojmy. Potom nahliadnem do problematiky spoločného majetku manželov. Budem sa zaoberať vznikom a zánikom spoločného majetku manželov. Preberiem problematiku vzťahu spoločného majetku manželov a insolventného konania. V ďalšej kapitole budem prezentovať všeobecne oddlženie dlžníkov ako spôsob riešenia ich úpadku podľa Insolventného zákona. Nakoniec budem hlavne vychádzať zo súdnej judikatúry v Českej Republike. Podľa súdnych rozhodnutí budem rozoberať možnosti riešenia spoločných oddlžení manželov. Vymedzím možné spôsoby ako postupovať pri spoločnom oddlžení a budem sa snažiť upozorniť na podstatne náležitosti, ktoré v insolventnom zákone nenájdeme.

¹ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a spôsoboch jeho riešenia (insolventný zákon) v platnom znení, ďalej len insolventný zákon

2. Insolventný zákon

Insolventný zákon je právna úprava úpadku v Českej republike. Tento zákon je rozdelený do troch častí a obsahuje celkovo 434 paragrafov. Časť prvá je obecná časť a časť druhá spôsoby riešenia úpadku a tretia časť spoločné ustanovenia. Jednotlivé časti insolventného zákona sú navzájom previazané. Pomerné obsiahla časť sa venuje transparentnosti a účelnosti insolventného konania. Podľa insolventného zákona sa nerieši len úpadok dlžníka, ale aj možný hroziaci úpadok.

Insolventný zákon zavádza jednotnú úpravu insolventného konania, najskôr sa rozhodne o tom, či sa nachádza dlžník v úpadku a až potom sa zvolí konkrétny spôsob riešenia úpadku. To je základný rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy obsiahnutej v zákone o konkurze a vyrovnaní, podľa ktorého prebiehalo konkurzné a vyrovnávacie konanie samostatne v dvoch nezávislých konaniach.

V rámci zákona je aj zavedená právna úprava procesných subjektov, je vymedzené postavenie insolventného súdu, účastníkov konania, insolventného správcu, ako aj postavenie jednotlivých veriteľských orgánov. K procesným subjektom sú priradené aj štátne zastupiteľstvá a likvidátor dlžníka.

V prvej časti je upravené postavenie veriteľov a uplatňovanie pohľadávok v § 165 až 204 Insolventného zákona, pojem a zaobchádzanie s majetkovou podstatou v § 205 až 230 Insolventného zákona a ďalej aj neplatnosť a neúčinnosť právnych úkonov v § 231 až 243 Insolventného zákona.

Časť druhá pojednáva podrobnejšie o jednotlivých spôsoboch riešenia úpadku, a to o konkurze, reorganizácii, riešení úpadku finančných inštitúcií alebo oddlženie.

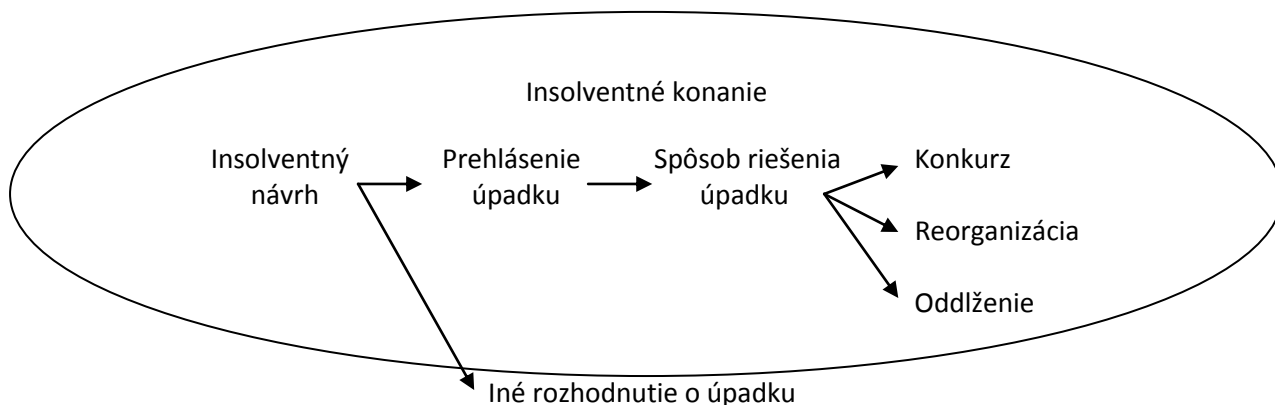
V poslednej tretej časti je obsiahnutá úprava insolventného registra, ktorý predstavuje zdroj informácií o priebehu insolventných konaní. Insolventný register je verejne prístupný a obsahuje zoznam insolventných správcov, zoznam dlžníkov a insolventné spisy. Do tejto časti sa zaraduje úprava insolventného konania s medzinárodným prvkom v Európskej únii. Záver obsahuje okrem prechodných a zrušovaných ustanovení i zmocnenia pre Ministerstvo spravodlivosti k vydaniu potrebných prevádzacích predpisov.

Insolventný zákon upravuje riešenie úpadku alebo hroziaceho úpadku dlžníka súdnym konaním, a to niektorým zo stanovených spôsobov a to tak, aby došlo k usporiadaniu majetkových vzťahov k osobám dotknutých dlžníkovým úpadkom alebo hroziacim úpadkom a aby došlo k čo najvyššiemu uspokojeniu dlžníkových veriteľov. Insolventné konanie bude účelné zahájiť iba vtedy ak má dlžník dostatočný majetok.

Cieľ, ku ktorému má insolventné konanie smerovať, je čo najväčšie uspokojenie dlžníkových veriteľov. To platí predovšetkým pri konkurze alebo reorganizácii. Pri oddlžení nemusí byť táto zásada naplnená.

Insolventný zákon sa používa na usporiadanie majetkových pomerov dlžníka len vtedy, ak sa nachádza dlžník v úpadku. Pojem úpadok je vymedzený v § 3 Insolventného zákona, zákon pri tom definuje dve formy úpadku, a to platobnú neschopnosť a predĺženie. U platobnej neschopnosti môže byť zahájené insolventné konanie u všetkých subjektov bez ohľadu na to, či ide o fyzickú alebo právnickú osobu, osobu podnikateľa alebo nepodnikateľa. Predĺženie sa dotýka iba dlžníka, ktorý je podnikateľ a to už ako fyzická alebo právnická osoba.

Jednotnosť insolventného konania

Pri tvorbe grafu som sa inšpirovala z knižnej publikácie Insolvenční řízení

2.1 Základne pojmy insolventného zákona

§ 2 Insolventného zákona vymedzuje základne pojmy s ktorými sa v zákone stretávame.

Insolventné konanie je zvláštny druh občianskeho súdneho konania, ktoré prebieha pred insolventným súdom. Predmetom tohto konania je úpadok alebo hroziaci úpadok dlžníka a spôsob riešenia tohto úpadku.

Majetková podstata predstavuje všetok majetok, ktorý je vymedzený k uspokojeniu veriteľov. Insolventný majetok podrobne vymedzuje majetok spadajúci do majetkovej podstaty, ako aj majetok, ktorý je vylúčený z majetkovej podstaty. Majetková podstata predstavuje súbor majetku, ktorý tvorí súhrn vecí, práv a iných peňažných oceníteľných hodnôt.

Osoba s dispozičným oprávnením je človek, ktorý počas insolventného konania má právo nakladať s majetkovou podstatou. Jednoznačné určenie tejto osoby má význam pre riešenie otázky platnosti alebo účinnosti konkrétneho právneho úkonu vykonaného touto osobou. Ak nestanoví insolventný zákon inak má toto oprávnenie dlžník od vyhlásenia úpadku do rozhodnutia o spôsobe riešenia úpadku.

Zaistený veriteľ predstavuje veriteľ, ktorého pohľadávka je zaistená majetkom patriacim do majetkovej podstaty, a to záložným právom, zadržovaným právom, obmedzením prevodu nehnuteľnosti, zaist'ovacím prevodom práva alebo postúpením pohľadávky k zaisteniu alebo obdobným právom podľa zahraničnej právnej úpravy.

Prihlásená pohľadávka je písomný procesný úkon, ktorý musí byť učený na predpísanom formulári. Je to spôsob, ako si veritelia uplatňujú svoje pohľadávky v insolventnom konaní.

Insolventný register je informačný systém verejnej správy, ktorý má evidenčnú, informačnú a doručovaciu funkciu. Obsahuje podľa insolventného zákona zoznam insolventných správcov, zoznam dlžníkov a insolventné spisy. Insolventný spis sa vedie osobitne pre každého dlžníka zvlášť.

Spoločný záujem veriteľov je to záujem, ktorý je nadradený ich individuálnym záujmom, jeho cieľom je, aby bol zvolený spôsob riešenia úpadku spravodlivý a výhodný. Uplatnením spoločného záujmu nesmie byť dotknuté postavenie zaistených veriteľov. Insolventný správca

je povinný dať prednosť pri výkone svojej funkcie spoločnému záujmu veriteľov pred vlastnými záujmami a záujmami iných osôb.

Finančné inštitúcie pod týmto pojmom sa rozumie banka, sporiteľné alebo úverové družstvo, poisťovňa a za stanovených podmienok podľa insolventného zákona aj iné osoby.

2.2 Prehľad insolventného zákona

Zákon č. 182/ 2006 Sb., o úpadku a spôsoboch jeho riešenia (Insolventný zákon)					
Obecná časť		Spôsoby riešenia úpadku		Spoločné ustanovenia	
Základné ustanovenia	§1-8	Konkurz	§ 244 - 315	Insolventný register	§ 419 – 425
Procesné subjekty	§ 10- 70	Reorganizácia	§ 316 - 364	Vzťah ku štátom Európskej únii	§ 426 – 430
Ustanovenia o insolventnom konaní	§ 71-96	Zvláštne ustanovenia o vylúčení účinkov zákona	§ 365 - 366	Záverečné ustanovenia	§ 431 – 434
Prehodnotenie úpadku a rozhodnutie o ňom	§ 97 - 164	Úpadok finančných inštitúcií	§ 367 - 388		
Veritelia a uplatňovanie pohľadávok	§ 165 - 204	Oddĺženie	§ 385 - 418		
Majetková podstata	§ 205 - 230				
Neplatnosť a neúčinnosť právnych úkonov	§ 231 - 243				

Pri tvorbe tabuľky som sa inšpirovala z knižnej publikácie Insolvenční řízení

3. Vzťah spoločného majetku manželov a insolventného konania

Spoločný majetok manželov je špecifická forma vlastníctva, ktorá môže byť len medzi manželmi a má svoju vlastnú úpravu odlišnú od obecného vlastníctva. Insolventné konanie má dva rôzne dopady na spoločný majetok manželov :

1. Buď keď jeden alebo obaja manželia sú dlžníci a nachádzajú sa v úpadku. Majú spoločné záväzky, ktoré sú súčasťou spoločného majetku manželov a sú predmetom insolventného riadenia.
2. Keď majú manželia spoločnú pohľadávku voči dlžníkovi a táto pohľadávka je vymáhaná v insolventnom riadení.

Postup v insolventnom riadení sa vo vzťahu k spoločnému majetku manželov neodlišuje podľa toho či je príčinou úpadku platobná neschopnosť alebo predĺženie.

3.1 Vznik spoločného majetku manželov a jeho vymedzenie

V rokoch 1950-1964 sa tento právny inštitút nazýval zákonné spoločenstvo majetkové.² Neskôr bol prijatý zákon č.40/1964 Sb., občiansky zákon, v ktorom išlo o bezpodielové spoluvlastníctvo manželov.³ Tento zákon bol čiastočne novelizovaný zákonom č. 1/1998 Sb., tento zákon premenoval bezpodielové spoluvlastníctvo manželov na spoločný majetok manželov. Spoločný majetok manželov je definovaný v zákone č.40/1964 Sb., občiansky zákon v §143.

Spoločný majetok manželov vzniká uzatvorením manželského zväzku, trvá po celú dobu manželstva a zaniká až zo zánikom manželstva. Ide teda o špecifický typ spoluvlastníctva, ktorý vzniká iba medzi manželmi, a to bez ohľadu na to, či spolu reálne zdieľajú spoločnú domácnosť alebo nie, a to po celú dobu trvania manželstva.⁴ Spoločný majetok manželov nie je viazaný na spoločné bývanie alebo na vedenie spoločnej domácnosti.⁵

² 1.1.1950 bolo vyčlenené rodinné právo z občianskeho zákona a to prijatím nového zákona č.265/1949 Sb., o práve rodinnom.

³ Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov nadobudlo účinnosť od 1.4.1964 prijatím zákona č. 40/1964 Sb., občiansky zákon, keď sa vrátila úprava majetkových vzťahov manželov spať do občianskeho zákona zo zákona o rodine.

⁴ Rozhodnutie č. 104/1967 uverejnené v Sbirke rozhodnutí a sdělení soudu ČSSR, „Zrušení společné domácnosti nemá za následek zánik bezpodílového spoluvlastnictví manželů“

⁵ Dvořák, J., Spáčil, J. Společné jmění manželů v teorii a judikatuře. 2.rozšířené vydání. Praha: ASPI, 2007, s.53.

Spoločný majetok manželov nemôže vzniknúť medzi osobami žijúcimi v jednej domácnosti ako druh a družka, a ani medzi osobami rovnakého pohlavia, ktorí majú registrované partnerstvo.

Manželstvo môže vzniknúť len medzi mužom a ženou po slobodnom prehlásení, pred obecným úradom povereným viesť matriku, poprípadne pred úradom, ktorý plní túto funkciu (matričný úrad) alebo pred cirkevným orgánom alebo iným náboženským spoločenstvom, ktoré je k tomu oprávnené.⁶

Do spoločného majetku manželov zaradíme majetok (aktíva) a záväzky (pasíva) manželov, ktoré spĺňajú podmienky stanovené zákonom. Obecnou podmienkou je, aby bol majetok nadobudnutý oboma manželmi alebo aspoň jedným z manželov počas trvania manželstva. Majetok, ktorý nadobudol jeden z manželov pred vznikom manželstva, zostáva aj naďalej výhradne len v jeho vlastníctve, pokiaľ sa nedohodli inak. Občiansky zákonník môže majetok zo spoločného majetku manželov vylúčiť, a to aj za predpokladu, že bol tento majetok nadobudnutý jedným z manželov alebo oboma počas trvania manželstva. Vylúčený majetok zo spoločného majetku manželov je majetok nadobudnutý dedičstvom alebo darom. Ďalej do spoločného majetku manželov nepatria veci, ktoré slúžia k osobnej potrebe len jedného z manželov. Pod týmto pojmom rozumieme šatstvo alebo iné predmety patriace k osobnej potrebe. Do odčleneného majetku patrí aj majetok, ktorý bol získaný síce počas trvania manželstva, ale vo verejnej dražbe za peňažné prostriedky.⁷

Do spoločného majetku manželov zaradíme záväzky, ktoré nadobudli manželia spoločne alebo aspoň jeden z manželov. To sa ale netýka záväzkov, ktoré vznikli z majetku, ktorý bol občianskym zákonníkom vylúčený zo spoločného majetku manželov. Nemôžeme do spoločného majetku manželov ani zaradiť záväzky, ktoré nadobudol manžel bez súhlasu druhého manžela a rozsah týchto záväzkov presahuje primeranú mieru majetkových pomerov manželov.⁸

⁶ §3 odst. 1 Zákon o rodině č. 94/1963 Sb, ve znění pozdějších předpisů .

⁷ Rozsudok Nejvyššího soudu v ČR ze dne 30.11.2004, sp. zn. 20 Cdo 1578/2003

⁸ Rozsudok Nejvyššího soudu v ČR ze dne 16.07.2008, sp. zn. 28 Cdo 2199/2008

3.2 Zahájenie insolventného konania a spoločný majetok manželov

Právo k podaniu návrhu na zahájenie insolventného konania má dlžník alebo niektorý z veriteľov, avšak ak ide o hroziaci úpadok, má toto právo iba dlžník. Tu ale nachádzame problém ako riešiť právo k podaniu návrhu ak ide o manželov. Insolventný zákon nám vôbec neupravuje spoločné riešenie insolventného konania manželov. Otázkou teda je, či má podať návrh len jeden z manželov alebo obaja? Ak má podať návrh len jeden z manželov, tak ktorý? Pokiaľ majú podať obaja manželia návrh, tak spoločne alebo každý osobitne?

Ak sa dá určiť, že dlhy patria iba do majetku jedného z manželov, je jednoznačné, že sa oddlženie bude týkať iba tohto manžela. Avšak v praxi nenájdeme veľa takýchto jednoznačných prípadov. Väčšinou sa dlhy alebo aspoň ich podstatná časť týka spoločného majetku manželov. V takom prípade sú dlžníkmi obaja manželia. Ak sa stane, že spoločný majetok manželov zadlžuje iba jeden z manželov, môže druhý manžel získať ochranu pred veriteľmi tak, že aj on podá insolventný návrh a tak docieli súdnu ochranu pred veriteľmi a dôjde k zániku spoločného majetku manželov. Avšak takáto ochrana je nereálna, pretože na základe princípu dlžníckej solidarity môže požadovať veriteľ plnenie od ktoréhokoľvek z manželov, preto môže prihlásiť svoje pohľadávky aj vtedy, ak podal insolventný návrh aj druhý z manželov. Výnimka sa týka iba dlhov, ktoré sa týkajú majetku len jedného z manželov, ktorý insolventný návrh nepodal. Insolventné konanie nemôže takéto dlhy uplatniť, veriteľ má však právo, aby podal insolventný návrh aj na druhého manžela a tak si môže začať uplatňovať pohľadávku z vylúčeného majetku.

Spoločný majetok manželov je koncipovaný na princípe dlžníckej solidarity oboch manželov vo vzťahu k dlhom patriacim do spoločného majetku manželov. Rovnako tak i vo vzťahu k pohľadávkam patriacim do spoločného majetku manželov. Túto definíciu nájdeme v § 145 ods. 3 a 4 v občianskom zákone. Avšak podľa Najvyššieho súdu v Českej Republike sa nemôže veriteľ domáhať splnenia dlhu, ktorý bol zjednaný len z jedným z manželov od druhého manžela ani v prípade, ak dlh patrí do spoločného majetku manželov, pretože druhý manžel nie je vo vzťahu k veriteľovi v zmluvnom ani v inom právnom vzťahu.⁹ S toho vyplýva, že v insolventnom konaní je posudzovaný iba ten z manželov, ktorý záväzok dohodol a len vo vzťahu k nemu sa budú skúmať podmienky pre splnenie úpadku podľa §3 Insolventného zákona a len vo vzťahu k nemu môže byť rozhodnuté o úpadku.

⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12.9.2007, sp. zn. 31 Cdo 677/2005

Odlíšny prípad je, či môžu podať insolventný návrh obaja manželia spolu a potom by mali v insolventnom konaní postavenie spoločných účastníkov konania. V minulosti bol možný takýto postup, pokiaľ by manželia ako solidárni veritelia podali insolventný návrh, prihlasovali by ako insolventní veritelia spoločnú pohľadávku voči tretej osobe, ale nie je jasné, či sa to dá uplatniť, ak podá dlžník insolventný návrh sám na seba. Podľa §97 ods. 3 Insolventného zákona, nie je jasné, či insolventný návrh je vždy povinný podať len jeden zo solidárnych dlžníkov. Avšak pokiaľ ani jeden z manželov nemá vylúčený majetok alebo má tento majetok minimálnu hodnotu a je ich spoločný majetok hlboko zadlžený. Je nutné, aby insolventný súd skúmal podmienky pre zhodnotenie úpadku voči obom manželom podľa §3 Insolventného zákona. Všetky zákone znaky úpadku musia byť naplnené vo vzťahu k obom manželom.

Objavuje sa aj druhá otázka spojená so solidárnymi dlžníkmi, a to či môže insolventný veriteľ ako tretia osoba podať insolventný návrh voči obom manželom, ak budú k obom solidárnym dlžníkom splnené podmienky úpadku. Takýto postup je obecné možné, ak nemajú manželia vylúčený majetok alebo ak takýto majetok má nepatrnú hodnotu. Takéto riešenie je výhodné a je aj jednoduchšie, lebo tak môže byť realizované insolventné konanie voči obom manželom spoločne a nemusí byť vedené samostatné insolventné konanie voči každému z manželov. Avšak v praxi insolventné súdy vychádzali z doterajšieho používaného výkladu, že manželia ako solidárni účastníci nemôžu spoločne vystupovať v insolventnom konaní až na výnimku, keď ako insolventní veritelia prihlasujú solidárnu pohľadávku za tretiu osobu.

3.2.1 Zmena rozsahu spoločného majetku manželov v insolventnom konaní

Niektorí dlžníci v snahe znížiť svoj majetok uzatvárajú zmluvy o zmene rozsahu spoločného majetku manželov. Avšak ak boli uzavreté takéto zmluvy po podaní insolventného návrhu či veriteľom alebo dlžníkom, a potom čo boli nastolene právne účinky spojené so zahájením insolventného konania, sú absolútne neplatné. Konkrétne, ak súd rozhodol o prehlásení konkurzu, sú neplatné tieto zmluvy podľa § 269 Insolventného zákona:

- zmluva o zúžení spoločného majetku manželov,
- zmluva o rozšírení spoločného majetku manželov, ak sa súčasťou spoločného majetku manželov stáva:
 - a, vylúčený majetok dlžníka,
 - b, vylúčené dlhy manžela dlžníka,
- dohoda manželov o vysporiadaní zúženého spoločného majetku manželov.

3.2.2 Zápis do katastru nehnuteľnosti a insolventné konanie

Ak na základe neplatnej zmluvy o zmene rozsahu spoločného majetku manželov alebo neplatnej dohody manželov o vysporiadaní zúženého spoločného majetku manželov nastane zápis do katastru nehnuteľností je insolventný správca povinný túto skutočnosť ohlásiť príslušnému katastru podľa § 269 Insolventného zákona, a to do 30 dní od tohto zistenia. Na základe tohto ohlásenia potom katastrálny úrad zapíše príslušné skutočnosti do katastru nehnuteľnosti záznamom.¹⁰

3.2.3 Zánik spoločného majetku manželov a insolventné konanie

Špecifický prípad nastáva, ak dôjde k úmrtiu jedného z manželov alebo ak dôjde k rozvodu manželstva. Insolventný zákon upravuje zánik spoločného majetku manželov iba pri konkurze. Pri oddlžení sa teda postupuje podľa ustanovení o konkurzu § 268 Insolventného zákona.

Zánik spoločného majetku manželov v konkurze podľa § 268 Insolventného zákona. Spoločný majetok manželov zaniká počas doby trvania manželstva a to prehláseným konkurzu na majetok dlžníka. Vtedy zaniká spoločný majetok manželov v okamžiku naplnenia právnych účinkov prehlásenia konkurzu. Právne účinky nastavajú zverejneným rozhodnutia insolventného súdu o prehlásení konkurzu na majetok jedného z manželov. Po prehlásení konkurzu sa uskutoční vysporiadanie spoločného majetku manželov.

3.2.4 Uplatňovanie pohľadávky patriacej do spoločného majetku manželov

Druhý možný dopad insolventného konania na spoločný majetok manželov je v prípade, ak majú manželia spoločnú pohľadávku voči druhému dlžníkovi, ktorý sa nachádza v úpadku. Manželia teda prihlásia svoju pohľadávku patriacu do spoločného majetku manželov len jednou spoločnou prihláškou do insolventného konania. Obdobne môže byť zahájené insolventné konanie na dlžníka jedným spoločným insolventným návrhom podaním veriteľmi manželmi.

¹⁰ § 7 ods. 2 a § 8 ods.2 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisoch vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů.

3.3 Oddlženie a spoločný majetok manželov

Úpadok manžela, nepodnikateľa môže byť v insolventnom konaní riešený za pomoci oddlženia. Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a spôsoboch jeho riešenia v znení neskorších predpisov, avšak neupravuje spoločné oddlženie manželov, a to ani ako ucelený inštitút a ani prostredníctvom čiastočných ustanovení.

V praxi musí povolenie na oddlženie podpísať aj manžel dlžníka a musí uviesť, či s povolením na oddlženie súhlasí. Podpis musí byť úradne overený. To ale neplatí, ak sa oddlženie netýka majetku z nevysporiadaného spoločného majetku manželov, kde je spoločný majetok manželov už zaniknutý alebo zrušený. V praxi sa takéto prípady často nevyskytujú.

Na rozdiel od konkurzu s rozhodnutím o povolenie oddlženia spoločný majetok manželov nezaniká. Úprava oddlženia je nejasná, pretože nevieme presne či sa oddlženie týka výhradne spoločného majetku manželov a vyhradeného majetku dlžníka, alebo či sa zahrňuje aj majetok druhého manžela. Vylúčený majetok nemá významný alebo žiadny dopad na oddlženie v prípade, keď vylúčený majetok dlžníka reálne nemusí existovať alebo má iba zanedbateľnú hodnotu. V tomto prípade ak existuje veriteľ, ktorý má pohľadávku iba za vylúčený majetok dlžníka, môže počas oddlženia uplatniť pohľadávku za celkový majetok dlžníkovho manžela, ale za podmienky, že pohľadávka doposiaľ trvá a je vymáhateľná.¹¹

4. Proces oddlženia

Po prijatí nového insolventného zákona č.182/2006 bol proces oddlženia prijatý ako nový spôsob riešenia úpadku nepodnikateľských subjektov. Oddlženie popiera podstatu konkurzu a neručí za finančné náhrady. V procese oddlženia je uprednostňovaný sociálny prístup voči ekonomickému prístupu. Nachádzame tu riešenie pre tzv. spotrebiteľský úpadok.¹² Dlhy dlžníka sú zjednotené, zaistení veritelia sú úplne uspokojení, nezaistení veritelia sú uspokojení do určitej schválenej výšky a ostatné dlhy môžu byť dlžníkovi odpustené, čo nebolo predtým možné. Jackson a Baird interpretujú oddlženie fyzických osôb v insolventnom riadení mimo iné ako opatrenie smerujúce k zmierneniu dopadu obmedzenej racionality.¹³ Ako vyplývalo z údajov insolventného registra, už za prvé mesiace bolo známe, že oddlženie bude prevažujúcou formou riešenia nových insolventných konaní.

¹¹ DVOŘÁK, T. Společné jmění manželů a insolvenční zákon. Právní Fórum Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, č.2, str.64

¹² LÁNSKÝ, L., KVÍTKOVÁ, A.: *Oddlžení aneb nový start* [online]. EPRAVO.CZ. Vydáno : 8.1.2008 [vid. 2013-03-09]. Dostupné z: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/oddruzeni-aneb-novy-start-52419.html>>.

¹³ RICHTER, T. *Insolvenční právo*. 1. vyd. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008. s. 42

Oddlženie je proces riešenia úpadku u fyzických osôb (nepodnikateľoch). Avšak pripúšťa aj oddlženie u dlžníkov, ktorý boli podnikatelia, ale ich činnosť je už formálne ukončená. Podmienkou je, aby ich dlhy neboli z ukončenej podnikateľskej činnosti. O oddlženie môže požiadať aj právnická osoba, ktorá nie je zákonom pokladaná za podnikateľa. Medzi právnické osoby nepodnikateľov, môžeme zaradiť spoločenstvo vlastníkov bytových jednotiek podľa zákona o vlastníctvu bytov.

V procese oddlženia definuje zákon aj ďalšiu podmienku, a tou je poctivý zámer dlžníka. Ak súd nie je presvedčený o poctivom zámere dlžníka, návrh na oddlženie zamietá.¹⁴

Návrh na povolenie oddlženia môže podať iba dlžník, ktorý môže navrhnúť insolventnému súdu, aby jeho úpadok alebo hroziaci úpadok riešili oddlžením. Tento návrh podá dlžník spolu s insolventným návrhom. Ak insolventný návrh podá veriteľ, môže dlžník do 30 dní od dodania insolventného návrhu a po poučení o možnosti doloženia návrhu na povolenie oddlženia dodatočne návrh na povolenie oddlženia doložiť.

Oddlženie nie je prístupné pre všetky fyzické osoby, ktoré sa nachádzajú v zlej finančnej situácii. Podmienkou oddlženia je aj fakt, že dlžník musí mať viac veriteľov. Oddlženie teda nemôže nastať u dlžníka, ktorý má iba jedného veriteľa, aj keď nie je dlžník schopný tento dlh splatiť.¹⁵

Základom oddlženia je, aby sa naplnila minimálne zákonom stanovená hranica naplnenia pohľadávok a to vo výške 30% z celkovej výšky pohľadávok. Avšak neznamena to, že zaplatíme 30% a ostatok dlhov sa nám odpustí. Počas procesu oddlženia môže dôjsť aj k 100% naplneniu pohľadávok.

Každoročne sa zvyšuje počet dlžníkov v úpadku a podľa štatistických údajov za rok 2012 bolo schválených 20 700 rozhodnutí o úpadku. Je samozrejme, že najobľúbenejšia forma riešenia úpadku je oddlženie, pretože s celkového počtu úpadkov bolo schválených 14 705 procesov oddlženia a z toho v Ostrave bol schválený najväčší počet a to 2996.¹⁶

¹⁴ KOTOUČOVÁ, J. aj. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*, Komentář. 1. vyd. Praha : Nakladatelství C. H. Beck, 2010. str. 991.

¹⁵ PACH, L.: *Mýty a fakta o oddlužení (osobním bankrotu, spotřebitelském úpadku)* [online]. EPRAVO.CZ. Vydáno : 8.2.2008 [vid. 2013-03-09]. Dostupné z: <<http://www.epravo.cz/>>

¹⁶ *Insolvenční zákon. Statistiky*. [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti. Dostupné z: <<http://insolvenni-zakon.justice.cz/expertni-skupina-s22/statistiky.html>>.

Každý dlžník by si mal predtým ako podá návrh na povolenie oddĺženia riadne rozmyslieť, v akej finančnej situácii sa nachádza a mal by si zvážiť všetky možnosti. Každý dlžník by sa mal najskôr poradiť s právnikom, s iným odborníkom alebo so špecializovanou poradňou pre dlžníkov, či je naozaj nutné zahájiť insolventné konanie. Pretože je nutné si uvedomiť, že ak raz už bude insolventné konanie zahájené, nie je už cesty späť.

4.1 Návrh na povolenie oddĺženia

Návrh na povolenie oddĺženia môže podať iba dlžník. Oddĺženie nie je teda možné zahájiť na návrh inej osoby okrem dlžníka ako je to možné u insolventného návrhu. Ak podáva návrh dlžník, je povinný podať spolu s návrhom aj insolventný návrh podľa §106 Insolventného zákona. V prípade ak tretia osoba podá insolventný návrh, môže dlžník najneskôr do 30 dní od doručenia podať návrh na povolenie oddĺženia. Zároveň podľa §390 ods.1 Insolventného zákona ukladá zákon povinnosť o tejto možnosti informovať dlžníka. Ak sa podá návrh oneskorene alebo ak ho podá iná osoba okrem dlžníka, súd tento návrh zamietne. Kópiu insolventného návrhu podaného veriteľom sa doručuje dlžníkovi, a to do vlastných rúk. Ak podáva insolventný návrh dlžník, kópia sa veriteľovi nedoručuje podľa §103 ods. 4 Insolventného zákona.

Oznámenie o zahájení insolventného konania na návrh dlžníka, ktorý podal zároveň návrh na povolenie oddĺženia, je zverejnené vyhláškou v insolventnom registri. Od doby zverejnenia môžu veritelia prihlasovať svoje pohľadávky, a to do uplynutia 30 dňovej lehoty od rozhodnutia o úpadku.¹⁷ Insolventný súd môže vyzvať dlžníka k zaplateniu zálohy na náklady insolventného konania. Spravidla však nedosahuje najvyššiu možnú hodnotu 50 000 Kč.¹⁸

V §98 Insolventného zákona zistíme, že zákon vymedzuje povinnosť pre podnikateľov podať insolventný návrh. Ale pretože sa oddĺženie týka iba osôb nepodnikateľoch, nemôže zákon prikázať podať návrh na oddĺženie takýmto dlžníkom. Motiváciou dlžníka podať na seba insolventný návrh s návrhom na povolenie oddĺženia v praxi je jeho finančná situácia alebo tlak jeho veriteľov. O schválení návrhu na povolenie oddĺženia však rozhoduje súd, nie dlžník ani veriteľ. Pretože veritelia chcú, aby boli splatené všetky záväzky voči ich osobe a nie aby boli uspokojené len čiastočne. Je to rovnaký dôvod, prečo nemôže návrh na povolenie oddĺženia podať veriteľ.

¹⁷ §136 ods.4 Insolvenční zákon, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸ HÁSOVÁ, J., MORAVEC, T.: Insolvenční řízení, 1. vyd Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2013 str.214

4.1.1 Náležitosti návrhu na povolenie oddlženia

V bežnom živote nachádzame pri návrhoch na povolenie oddlženia dlžníkov, ktorí nemajú právne vzdelanie. A preto zákon stanovuje podľa §391 Insolventného zákona podať návrh podľa predpísaného formulára¹⁹.

Tento formulár by mal byť zrozumiteľný aj pre nevzdelaných dlžníkov. Tento predpísaný formulár obsahuje i insolventný návrh, čo jednoznačne uľahčuje prácu dlžníkovi a znižuje aj riziko možných chýb.

Návrh musí spĺňať obecné podmienky podania a musí obsahovať podľa §391 ods. 1 Insolventného zákona označenie dlžníka a osôb oprávnených jednať v jeho mene, údaje o očakávaných príjmoch dlžníka v nasledujúcich 5 rokoch a údaje o príjmoch dlžníka za posledné 3 roky. Splnenie týchto náležitostí, ktoré majú zmapovať dlžníkovu schopnosť garantovať vlastnú poctivosť, bude pravdepodobne spôsobovať dlžníkom značné problémy, pretože bude pre nich ťažké odhadnúť príjmy v celkom vzdialenej budúcnosti (5 rokov).²⁰

Dlžník má zároveň uviesť spôsob, akým by malo byť riešené oddlženie, alebo by mal uviesť, že takýto návrh nepodáva. Ak udáva riešenie plnením splátkového kalendára, môže požiadať o stanovenie nižších splátok ako udáva zákon. V takom prípade musí uviesť výšku splátok alebo spôsob ako určiť túto splátku. Dlžník musí vysvetliť dôvody svojho úpadku.

K návrhu sú potrebné aj doložiť prílohy podľa §392 Insolventného zákona, a to zoznam majetku a záväzkov, poprípade prehlásenie o zmenách, ku ktorým medzitým došlo v porovnaní so zoznamom, ktorý bol predložený pri podaní návrhu. Taktiež dokladá doklady o príjmoch za posledné 3 roky, a ak sa dlžník dohodol s nezaistenými veriteľmi, že čiastka ktorú dostanú za svoju pohľadávku bude nižšia ako 30% z pôvodnej výšky, tak musí priložiť písomný súhlas takéhoto veriteľa a uvedie sa najnižšia prípustná hodnota plnenia. Môže sa zdať, že súhlas takéhoto veriteľa môže byť nelogický, ale nie je to tak. Ak dlžník nemá skoro žiaden majetok je pravdepodobné, že nebude schopný uspokojiť pohľadávku ani do výšky potrebnej k povoleniu oddlženia a tak by bola táto situácia riešená konkurzom, pri ktorom by bolo uspokojenie pohľadávky takmer žiadne.

¹⁹ Obsah formulára stanovuje vyhláška č 70/2011 Sb. ,ktorá znovelizovala vyhlášku č 311/2007 Sb.

²⁰ LÁNSKÝ, L., KVÍTKOVÁ, A.: *Oddlužení aneb nový start* [online]. EPRAVO.CZ. Vydáno : 8.1.2008 [vid. 2013-03-02]. Dostupné z: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/oddluzeni-aneb-novy-start-52419.html>>.

Zoznam majetku a zoznám záväzkov musí spĺňovať obecné podmienky podľa §104 Insolventného zákona, ale pri oddĺžení pribúdajú náležitosti k zoznamu majetku podľa §392 ods. 2 Insolventného zákona a to údaje o dobe nadobudnutia majetku, jeho kúpnu cenu a odhad bežnej ceny majetku v dobe nadobudnutia. Ak ide o nehnuteľnosť alebo majetok, ktorý slúži ako zábezpeka, je potrebné doložiť aj znalecký posudok.

Ak by sa našla osoba, ktorá je ochotná sa pri povolení oddĺženia stať spoludlžníkom alebo ručiteľom dlžníka, musí tiež podpísať návrh. Veľmi dôležité je, že musí návrh podpísať podľa §392 ods. 3 Insolventného zákona i dlžníkov manžel a musí uviesť, či s oddĺžením súhlasí; to ale neplatí, ak sa oddĺženie nemôže dotknúť majetku z nevysporiadaného spoločného majetku manželov, rozsah vyživovacích povinností dlžníka voči jeho manželke a nezaopatreným deťom alebo rozsah vyživovacej povinnosti manžela dlžníka. Všetky podpisy musia byť úradne overené.

Insolventný zákon neupravuje riešenie úpadku viacerých dlžníkov v jednom konaní. Avšak súdna judikatúra pripúšťa v niektorých prípadoch spoločné oddĺženie manželov. Vrchný súd v Prahe opakovane vo svojich rozhodnutiach vyložil, že insolventný zákon pripúšťa spoločné oddĺženie manželov, pokiaľ obaja manželia podali súčasne insolventný návrh spojený s návrhom na povolenie oddĺženia, o spoločné oddĺženie požiadali a majú spoločné záväzky²¹. Tieto záväzky je možno uspokojiť zo spoločného majetku manželov, a to nezávisle na tom, ktorý z manželov zmluvu uzavrel.

4.1.2 Oprava a zmena návrhu na povolenie oddĺženia

V praxi sa často vyskytujú nedostatky v podaných návrhoch na povolenie oddĺženia. Nedostatok je, keď návrh neobsahuje potrebné náležitosti, je nezrozumiteľný alebo neurčitý. Takisto je nedostatkom, ak k návrhu dlžník nepripojil požadované prílohy alebo ak prílohy neobsahujú potrebné náležitosti. V takom prípade súd vyzve dlžníka, aby tieto nedostatky opravil alebo doplnil chýbajúce údaje v lehote, ktorá nesmie byť dlhšia ako 7 dní od dodania výzvy.

²¹ Spoločné oddĺženie manželov môžeme odvodiť z uznesenia vrchného súdu v Prahe zo dňa 15. 12. 2009, sp.zn. 1 VSPH 669/2009, v insolventnom registri pod č. j. KSPL 54 INS 4966/2009-A-21

Neopravenie alebo nedoplnenie návrhu na povolenie oddĺženia je závažný nedostatok, pre ktorý nemôže konanie pokračovať a preto insolventný súd návrh odmietne. Avšak insolventné konanie môže pokračovať, návrh na povolenie oddĺženia je zamietnutý, ale súd môže prehlásiť na dlžníka konkurz. Stáva sa to ak už bolo zahájené insolventné konanie, bol zistený úpadok dlžníka a o úpadku bolo vydané rozhodnutie. Na dlžníka je vydaný konkurz aj v prípade, ak insolventný návrh podal veriteľ a dlžník nestihol podať návrh na povolenie oddĺženia.

Rozhodnutie o zamietnutí návrhu na povolenie oddĺženia doručuje insolventný súd dlžníkovi, insolventnému správcovi, veriteľskému výboru a osobe, ktorá návrh na povolenie oddĺženia podala. Odvolanie voči zamietnutiu návrhu môže podať jedine dlžník.

4.1.3 Stiahnutie návrhu na povolenie oddĺženia

Kým súd vydá schválenie na oddĺženie má právo aj dlžník stiahnuť svoj návrh späť podľa §394 Insolventného zákona. Ak dlžník zruší návrh, už ho nemôže znova podať. Ak už je vydané schválenie o oddĺžení a dlžník podá návrh na zrušenie, tak insolventný súd rozhodne, že zrušenie je neúčinné. Ak insolventný súd uzná zrušenie návrhu na povolenie oddĺženia alebo ak ho zamietne, rozhodne zároveň o spôsobe riešenia úpadku dlžníka konkurzom, čo nie je výhodné pre dlžníka a preto by si mal svoje rozhodnutie o zrušení návrhu premyslieť.

4.1.4 Rozhodnutie insolventného súdu o návrhu na povolenie oddĺženia

Konečným rozhodnutím súdu je schválenie alebo zrušenie návrhu na povolenie oddĺženia. Ak sa návrh schváli, začína sa proces oddĺženie dlžníka, ale ak súd návrh zamietne, prechádza dlžník do konkurzu.

4.1.4.1 Zamietnutie návrhu na povolenie oddĺženia

Neschválenie nastáva väčšinou ak dlžník spraví pri návrhu chybu napr. chýbajúca príloha alebo iné náležitosti a dlžník ani po výzve súdu neodstránil nedostatky návrhu. Možné dôvody neschválenia návrhu nájdeme v §395 Insolventného zákona ako napr. nepoctivý zámer alebo ak nie je schopný dlžník naplniť splatenie 30% pohľadávok a s nižším naplnením veriteľa nesúhlasia, alebo ak dlžník podá opakovane návrh, o ktorom už bolo rozhodnuté a dlžník si nedbanlivo plnil svoje povinnosti v predchádzajúcom insolventnom konaní.

Dôvody predpokladať nepoctivý zámer dlžníka podľa §395 Insolventného zákona zistíme, ak v posledných 5 rokoch už prebiehalo insolventné konanie alebo iné konanie riešenia úpadku dlžníka, a to v závislosti na výsledku takéhoto konania. Ide o napríklad o prípad, ak dlžníkovi nebol predchádzajúci pokus o oddĺženie schválený alebo nebol úspešný kvôli neplneniu si povinnosti. Nepoctivý zámer môžeme aj predpokladať podľa výpisu z registra trestov, kde v posledných 5 rokoch pred insolventným konaním prebiehalo trestné konanie, ktoré skončilo odsúdením dlžníka pre trestný čin majetkovej alebo hospodárskej povahy.

Rozhodnutie o zamietnutí návrhu je poslané dlžníkovi, insolventnému správcovi a veriteľom. Odvolanie voči tomuto rozhodnutiu môže podať iba osoba, ktorá návrh na povolenie oddĺženia podala.

Počas insolventného konania sa môžu objaviť nové skutočnosti, ktoré sú podstatné pre zamietnutie návrhu na povolenie oddĺženia. O týchto skutočnostiach upozorní insolventný správca veriteľov. Veritelia následne môže podať námietku, ktorú insolventný súd preskúma a podľa §405 ods. 1 Insolventného zákona môže súd návrh zamietnuť. V takomto prípade je opäť prehlásený konkurz.

4.1.4.2 Povolenie návrhu na oddĺženie dlžníka

Keď nedôjde k zamietnutiu, odmietnutiu alebo k zrušeniu návrhu na povolenie oddĺženia zo strany dlžníka podľa §397 Insolventného zákona, insolventný súd návrh povolí. Schválenie sa doručuje dlžníkovi, insolventnému správcovi a veriteľskému výboru. Odvolania voči schváleniu oddĺženia nie je možné podať. Ak podal dlžník spoločne insolventný návrh a aj návrh na povolenie na oddĺženie, je súd povinný rozhodnúť do 15 dní od podania. Ak je ale zahájené insolventné konanie na základe návrhu inej osoby a dlžník až po tomto návrhu podal návrh na oddĺženie, tak insolventný súd rozhodne o spôsobe riešenia úpadku samostatným rozhodnutím vydaním do 30 dní od rozhodnutia o úpadku. Súd v praxi väčšinou spojí schválenie oddĺženia s rozhodnutím o úpadku. V rozhodnutí o úpadku menuje insolventný súd insolventného správcu, ktorý je poverený, aby zistil a vytvoril súpis majetku dlžníka. Tiež je stanovený termín jednania a konania schôdzi veriteľov, na ktorých sa bude rozhodovať o spôsoboch riešenia oddĺženia. Rozhodnutie o schválení musí súd schváliť hneď po ukončení schôdze, pri ktorých boli prerokované námietky veriteľov podľa §403 ods.2 Insolventného zákona. Ak veritelia nemajú žiadne námietky, musí sa rozhodnutie vydať po uplynutí lehoty, ktorá bola vyhradená na ich prerokovanie podľa §404 Insolventného zákona.

Rozhodnutie schválenia o oddlžení musí obsahovať náležitosti určené v §406 Insolventného zákona.

4.2 Spôsoby riešenia oddlżenia dlžníka

Insolventný súd môže rozhodnúť dvoma spôsobmi ako vyriešiť oddlžení a to podľa § 398 Insolventného zákona buď speňaženie majetkovej podstaty alebo plnenie splátkového kalendára.

4.2.1 Plnenie speňažením majetkovej podstaty

Speňaženie majetkovej podstaty je veľmi podobné ako konkurz a v tomto prípade insolventný súd v rozhodnutí musí uviesť informácie o insolventnom správcovi. Dlžník si môže nechať ďalšie pravidelné príjmy, ktoré slúžia ako zdroj obživy. Najväčší význam má označenie majetku, ktorý podlieha do majetkovej podstaty a bude teda v procese oddlżenia speňažený. Z výťažku predaja označeného majetku budú potom uspokojení veritelia. Aby sa zistil všetok majetok dlžníka, vytvára insolventný správca súpis majetkovej podstaty. V tomto súpise vychádza správca z vlastného šetrenia a zo zoznamu majetku, ktorý dlžník priložil k insolventnému návrhu a k návrhu na povolenie oddlżenia. Do majetkovej podstaty patrí majetok, ktorý nadobudol dlžník do doby schválenia oddlżenia. Majetok, ktorý by dlžník získal po dobe schválenia oddlżenia, napr. darom alebo dedičstvom, nemôže byť súčasťou majetkovej podstaty. Dlžník si môže nechať ďalšie pravidelné príjmy, ktoré slúžia ako zdroj obživy.

Podľa zákona je určené minimálne uspokojenie veriteľov v rozsahu 30% z výšky pohľadávky. Dlžník má ale právo dohodnúť sa s nezaistenými veriteľmi na nižšom plnení uspokojenia ako je 30%. Zdá sa byť nelogické prečo by veriteľ súhlasil s menším rozsahom, ale keď je pri posudzovaní zistené, že dlžník by nebol schopný naplniť minimálnu hranicu uspokojenia, kvôli tomu by bol vylúčený z oddlżenia a prešiel by do konkurzu. Ak by prešiel dlžník do konkurzu, pravdepodobne by bolo uspokojenie veriteľov takmer minimálne. Preto je pre veriteľa lepšie dohodnúť sa aj na menšom uspokojení ako je minimálna hranica stanovená zákonom. Súhlas so znížením musí byť písomný a podpis veriteľa musí byť notársky overený. Dôležité je uviesť minimálnu hranicu uspokojenia pohľadávky. Pri rozhodovaní je podstatné,

či je dohodnutá menšia hranica uspokojenia veriteľa a preto musí aj rozhodnutie obsahovať zoznam takýchto nezaistených veriteľov.

4.2.2 Plnenie splátkovým kalendárom

Ak sa bude riešiť oddĺženie plnením splátkového kalendára, udelí súd dlžníkovi povinnosť platiť po dobu 5 rokov určitú čiastku stanovenú podľa §398 Insolventného zákona z príjmov, ktoré dlžník získa po schválení oddĺženia, a to v pomere k pohľadávkam určených rozhodnutím. Ďalším rozhodnutím súdu sa stanoví termín splatenia prvej splátky. Termín prvej splátky musí byť stanovený najneskôr do konca nasledujúceho mesiaca od mesiaca, v ktorom nadobudne účinnosť schválenie oddĺženia. Každá ďalšia splátka je potom splatná k určenému dňu v mesiaci. Prostredníctvom insolventného správcu sú potom jednotlivé splátky hradené veriteľom. Insolventný správca prideliť čiastku veriteľovi podľa pomeru k výške pohľadávky ako to je určené v rozhodnutí o schválení oddĺženia. Insolventný správca je povinný vytvoriť špeciálny účet, kde budú nabiehať zrazené čiastky z príjmov dlžníka, ktoré bude ďalej rozosielať medzi veriteľov. Zaistení veritelia sú uspokojovaní s výťažku speňaženia zaistenia. Pri tomto speňažení sa postupuje obdobne podľa ustanovení o speňažení zaistenia v konkurze § 398 Insolventného zákona. Platcovia príjmov dlžníkov sú označení väčšinou v správach insolventného správcu. Ak má dlžník viac príjmov, je povinný odvádzať stanovené splátky zo všetkých príjmov. Tu môže stanoviť príjmy, z ktorých bude dlžník povinný prvú splátku uhradiť. Insolventný súd prikáže platiteľovi dlžníkovej mzdy alebo príjmu, aby po doručení rozhodnutia o schválení oddĺženia odvádzal zrážku z tejto mzdy alebo príjmu a tú stanovenú zrážku nesmie vyplatiť. V praxi však môže nastať problém, keď bude dlžník zatajovať niektoré svoje príjmy z práce na čierno.²² Výhodou tohto riešenia oddĺženia je, že dlžník nepríde o všetky svoje príjmy, ale spláca svoje dlhy podľa určených splátok.

²² LÁNSKÝ, L., KVÍTKOVÁ, A.: *Oddlužení aneb nový start* [online]. EPRAVO.CZ. Vydáno : 8.1.2008 [vid. 2013-03-21]. Dostupné z: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/oddluzeni-aneb-novy-start-52419.html>>.

Lehota stanovená na 5 rokov splácania sa nedá skrátiť, jedine v prípade, že by dlžník uspokojil plnú výšku pohľadávok a súd by potom vydal rozhodnutie o naplnení oddĺženia skôr ako uplynie lehota 5 rokov. Splácanie musí pokračovať počas celých 5 rokoch, aj keď veritelia budú uspokojení do väčšej miery ako sa predpokladalo. Preto sa nedá na určiť miera uspokojenia veriteľov pri zahájení oddĺženia. Zákon iba stanovuje, že musia byť veritelia uspokojení v maximálnom rozsahu počas 5 rokov. Keď skončí 5 ročná lehota, skúma sa, či došlo k minimálnemu uspokojeniu veriteľov. Táto 5 ročná lehota začína nadobúdať platnosť od splatenia prvej splátky.

Jedna zo základných podmienok povolenia oddĺženia či speňažení majetkovej podstaty alebo plnením splátkového kalendára je uspokojenie nezaistených veriteľov v minimálnom rozsahu 30% z ich pohľadávky. Avšak dlžník má možnosť dohodnúť sa s nezaistenými veriteľmi aj na nižšom plnení ako stanovuje zákon. Ak veriteľ súhlasí s nižším naplnením ako stanovuje zákon, musí tento súhlas dodať písomne spolu s overenými podpisom od notára. V súhlase musí byť uvedená najnižšia možná čiastka uspokojenia, na ktorej sa s dlžníkom dohodol. Pretože, takéto rozhodnutia majú dopad na schválenie oddĺženia, musia byť takýto veritelia uvedení v rozhodnutí súdu.

4.2.3 Kombinácia speňaženia majetku a plnenie splátkového kalendára

Insolventný zákon nám určuje síce iba dve možnosti riešenia oddĺženia, a to buď speňažením majetkovej podstaty alebo plnením splátkového kalendára. Ale v praxi sa stalo viacero prípadov, kedy insolventný súd vyhlásil, že kombinácia týchto dvoch foriem je prípustná.

*Aj keď zákon predpokladá, že oddĺženie bude prebiehať zásadne jednou z dvoch foriem, zastáva odvolací súd názor, že neprekáža účelu, ktorý je touto úpravou sledovaný, aby v situácii, keď s tým dlžník vyslovene súhlasí a sám takýto spôsob riešenia svojho úpadku ponúka, bolo v rozsahu rozhodnutia o spôsobe oddĺženia kombinovať obe formy oddĺženia. Vo výnimočných prípadoch je teda možné i to, že obe formy budú skombinované tak, že rozhodnutím o schválení oddĺženia budú postihnuté ako príjmy dlžníka v nasledujúcich 5 rokoch, tak majetok patriaci dlžníkovi v dobe rozhodnutia o schválení oddĺženia. Podstatné je, že i tak pôjde o riešenie, v ktorom dlžník vyjde pri zachovaní práv veriteľov z úpadkovej situácie lepšie ako pri konkurzu na jeho majetok. Nezaistení veritelia majú možnosť sa i k takémuto riešeniu vysloviť pri rozhodovaní o spôsobe oddĺženia hlasovaním na schôdzi.*²³

²³ Uznesenie Mestského súdu v Prahe zo dňa 21. 10. 2011, č.j. MSPH 94 INS 10452/2011-B-17, a zo dňa 21. 10. 2011, č.j. MSPH 94 INS 10453/2011-B-16

4.2.4 Určenie spôsobu oddĺženia

Dlžník má právo v návrhu na povolenie oddĺženia uviesť, akým spôsobom by navrhoval riešenie svojho úpadku. O spôsobe samotného riešenia ale nerozhoduje. O tom, či sa bude riešiť oddĺženie speňažením majetkovej podstaty alebo plnením splátkového kalendára rozhodujú nezaistení veritelia na schôdzi veriteľov, ktorá sa koná za týmto účelom alebo môžu rozhodnúť aj mimo tejto schôdze podľa §399 Insolventného zákona.

Dlžník je povinný sa osobne na tejto schôdzi podieľať. Na schôdzi hlasujú nezaistení veritelia, ktorý stihli prihlásiť svoje pohľadávky. Rozhodnutie je prijaté, ak súhlasí nadpolovičná väčšina veriteľov počítaná podľa výšky ich pohľadávok. Mimo schôdze môžu neprítomní veritelia hlasovať písomne pomocou hlasovacieho lístku. Ak sa veritelia nezhodnú ani na jednom spôsobe riešenia oddĺženia, rozhodne o spôsobe riešenia insolventný súd.

Na schôdzi môžu veritelia podať námietku, ak sa zistili nové skutočnosti, ktoré môžu viesť k zrušeniu povolenia na oddĺženie. Ak sa vyskytnú nové skutočnosti, insolventný súd oddĺženie neschváli a prejde dlžník do konkurzu.

4.3 Rozhodnutie o schválení oddĺženia

Ak sa uzná, že oddĺženie je nutné a sú splnené podmienky na jeho prevedenie, vydá insolventný súd rozhodnutie o schválení oddĺženia. Schválením oddĺženia je zaviazaný dlžník a veritelia vrátane tých veriteľov, ktorí s oddĺžením nesúhlasili alebo o ňom nehlasovali.

Obsah rozhodnutia je ustanovený v § 406 Insolventného zákona, pričom tento obsah sa odlišuje podľa spôsobu vykonania oddĺženia. V rozhodnutí o speňažení majetkovej podstaty insolventný súd uvedie informácie o insolventnom správcovi, určí jeho odmenu a náhradu hotových výdajov a stanoví, ako budú uspokojene. Ďalej insolventný súd označí majetok, ktorý patrí do majetkovej podstaty. V rozhodnutí musia byť aj uvedení veritelia, ktorí súhlasili s nižším uspokojením ako stanovuje zákon, okrem mien musí byť aj uvedená dohodnutá výška uspokojenia týchto veriteľov.

V rozhodnutí o schválení oddĺženia plnením splátkového kalendára ukladá insolventný súd dlžníkovi, aby po dobu 5 rokov platil nezaistením veriteľom vždy ku každému 1. dňu v mesiaci z príjmov, ktoré získa po schválení oddĺženia, vždy čiastku v rovnakej výške. Súd stanoví termín úhrady prvej splátky, a to tak, aby bola uhradená najneskôr do konca nasledujúceho mesiaca po mesiaci, v ktorom nadobudlo oddĺženie schválenie. Zároveň označí

aj príjmy z ktorých by mala byť prvá splátka uhradená a uvedie spôsob výpočtu čiastky, ktorá s týchto príjmov ostane dlžníkovi. Taktiež treba označiť veriteľov, ktorí súhlasia s nižším uspokojením pohľadávok ako stanovuje zákon a výšku dohodnutého naplnenia týchto pohľadávok.

1.3.1 Účinky schválenia rozhodnutia

Povolenie návrhu na povolenie oddĺženia je len medzistupeň pred rozhodnutím o schválení oddĺženia. Zákon nedefinuje žiadne úkony spojené s rozhodnutím o povolení oddĺženia. A naopak s rozhodnutím o schválení oddĺženia je v zákone rada účinkov. Môže to byť asi preto, že schválenie rozhodnutia môže byť vydané, ak splňuje podmienky na povolenie oddĺženia a súd skúma tieto podmienky pred schválením.

Hneď po zverejnení rozhodnutia v insolventnom registri nadobúda toto rozhodnutie účinnosť. Doba zverejnenia je dôležitá pri speňažovaní majetkovej podstaty, kedy insolventný správca môže predat' majetok dlžníka a ďalej bude postupovať ako pri konkurze. Ak ide o plnenie splátkového kalendára, bude majetok určený k zaisteniu pohľadávok speňažený insolventným správcom a budú uspokojení zaistení veritelia. Táto doba je účinkom pre začatie plnenia splátkového kalendára. Dôležité je, že od doby schválenia oddĺženia je účinkom tiež nevykonateľnosť exekúcie a súdneho výkonu rozhodnutý.

S tým sa viažu aj ďalšie účinky. Dôležitým účinkom je návrat plného dispozičného oprávnenia dlžníka. *Právna moc rozhodnutia o schválení oddĺženia ruší obmedzenie dispozičných oprávnení dlžníka, ku ktorým prišlo pred jeho vydaním v doterajšom priebehu insolventného konania zo zákona alebo rozhodnutím insolventného súdu.*²⁴ Avšak spolu s rozhodnutím o schválení oddĺženia prichádzajú aj nové obmedzenia dispozičných práv podľa §409 Insolventného zákona, podľa schválenej formy spôsobu oddĺženia. Preto nemožno povedať, že dlžník bude mať zrušením dispozičných obmedzení podľa §407 Insolventného zákona prístup k celému svojmu majetku.

Účinky schválenia oddĺženia speňažením majetkovej podstaty sú podobné ako účinky vyhláseného konkurzu. Dispozičné oprávnenie k majetku v majetkovej podstate má insolventný správca.

²⁴ Zákon č. 186/2006 Sb., insolventní zákon, ve znění pozdějších předpisů § 407 odst. 2

Dispozične právo k majetku, ktorý bol nadobudnutý až po schválení oddlženia, má dlžník. Po speňažení majetku, ktorý je určený na plnenie oddlženia sa bude ďalej pokračovať v insolventnom konaní podľa ustanovení o konečnej správe a rozvrhu v konkurzu.

Ak sa rieši úpadok plnením splátkového kalendára, má dlžník dispozičné práva k príjmom, ktoré získa po schválení oddlženia. Avšak s týmito príjmami musí nakladať spôsobom, ktorý je stanovený v schválení o oddlžení plnením splátkového kalendára. Dlžník má aj dispozičné práva k majetku, ktorý spadá do majetkovej podstaty v dobe schválenia oddlženia.

Po dobu trvania účinkov sa na majetok dlžníka a ani na príjmy dlžníka, ktorými má plniť splátkový kalendár nemôže vzťahovať žiadne nariadenie výkonu rozhodnutia ani exekúcia.

Povinnosti dlžníka po schválení

Pri oddlžení speňažením majetkovej podstaty sú povinnosti dlžníka značne nízke. Hlavnou povinnosťou dlžníka je vtedy poskytovať insolventnému správcovi potrebnú súčinnosť. Zložitejšie je to pri procese plnenia splátkového kalendára, pri tejto forme oddlženia má dlžník značnú radu povinností:

- *musí vykonávať primeranú zárobkovú činnosť a v prípade ak je nezamestnaný, má sa usilovať o získanie príjmu a nesmie odmietat' možnosť si príjem obstarat'*
- *hodnoty získane dedičstvom a darom speňažiť a výťažok z nich, rovnako ako iné mimoriadne príjmy, použiť k mimoriadnym splátkam nad rámec splátkového kalendára*
- *bez zbytočného odkladu oznámiť insolventnému súdu, insolventnému správcovi a veriteľskému výboru každú zmenu bydliska alebo zmenu sídla zamestnania*
- *vždy k 15.1 a k 15.7 kalendárneho roka predložiť insolventnému súdu, insolventnému správcovi a veriteľskému výboru prehľad svojich príjmov za uplynulé obdobie 6 kalendárnych mesiacov*
- *nezatajovať žiadny zo svojich príjmov a na žiadosť insolventného súdu, insolventného správca alebo veriteľskému výboru predložiť k nahliadnutiu svoje daňové priznania za obdobie trvania plánu oddlženia*
- *neposkytovať žiadnemu z veriteľov žiadne zvláštne výhody*
- *nebrať na seba nové záväzky, ktoré by nemohol v dobe ich splatnosti splniť*²⁵

²⁵ § 412 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon, ve znění pozdějších předpisů

Ak dlžník nedodrží povinnosti stanovené zákonom bude mu udelená sankcia. Závažnosť porušenia povinností posúdi súd, sankcia pri porušení môže byť aj zrušenie oddĺženia a prechod dlžníka do konkurzu. Je teda potrebné, aby dlžník riadne plnil svoje povinnosti.

Pri procese oddĺženia ide o maximálne možné uspokojenie veriteľov, a preto nie je prípustné podľa §412 ods. 3 Insolventného zákona, aby dlžník počas plnenia splátkového kalendára odmietol prijatie daru alebo dedičstva bez súhlasu insolventného správcu. Taktiež nie je prípustné, aby sa dohodol o obdržaní nižšej čiastky z dedičstva, ako je jeho nárok na dedičský podiel.

4.3.2 Zaistení veriteľa v oddĺžení

Postavenie zaistených veriteľov je rovnaké či už v speňažení majetkovej podstaty alebo v plnení splátkového kalendára. Zaistení veriteľa nemôžu rozhodovať o spôsobe riešenia oddĺženia. Majú ale právo určiť spôsob ako má byť predmet zaistenia insolventným správcom speňažený.²⁶

Veriteľ musí prihlásiť svoju zaistenú pohľadávku, po prihlásení podlieha pohľadávka preskúmaniu. Po preukázaní jej pravosti, výške a poradia bude uspokojená z výťažku speňaženia majetku, ktoré bude prebiehať obdobne ako konkurz. Majetok, ktorý slúži k zaisteniu, speňaží insolventný správca po schválení oddĺženia plnením splátkového kalendára. Výťažok so speňaženia vydá zaistenému veriteľovi. Z tohto výťažku sa odpočítajú rovnako ako pri konkurze náklady na správu a speňaženie predmetu zaistenia a čiastka pripadajúca na odmenu insolventnému správcovi. Na rozdiel od konkurzu sa ale neuspokojená čiastka pohľadávky ďalej už neuspokojuje pri naplnení splátkového kalendára, pohľadávka je naplnená iba s peňazí, ktoré boli získané pri speňažení majetkovej podstaty. Preto by si mal zaistený veriteľ rozmyslieť, či uplatní svoje právo zo zaistenia alebo nechá pohľadávku uspokojovať v režime plnenia splátkového kalendára. Pretože je pravdepodobné, že pri plnení splátkového kalendára je väčšia pravdepodobnosť celkového uspokojenia pohľadávky ako pri speňažení majetkovej podstaty, keď majetok dlžníka nie je značný na jeho uspokojenie.

²⁶ KAPLAN, Daniel, *Několik poznámek k oddlužení zajištěného věitele*. [online]. EPRAVO.CZ. Vydáno : 15.2.2012[vid. 2013-03-02]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/nekolik-poznamek-k-oddluzeni-z-hlediska-zajisteneho-veritele-80725.html>

4.3.3 Dopad oddĺženia na výkon rozhodnutia a exekúciu

Existuje plnenie oddĺženia dvomi spôsobmi, buď speňažením majetkovej podstaty alebo plnením majetkovej podstaty. Podľa spôsobu plnenia oddĺženia môžeme určiť vplyv výkonu rozhodnutia a exekúcie.

Účinok insolventného konania má dopad na výkon rozhodnutia a exekúciu. Pretože počas trvania insolventného konania ide zahájiť výkon rozhodnutia alebo exekúciu na majetok vo vlastníctve dlžníka alebo na iný majetok dlžníka spadajúci do majetkovej podstaty, ale nedá sa vykonať. Tento účinok trvá až do skončenia insolventného konania.

U oddĺženia za pomoci speňaženia majetkovej podstaty je dôležité, že do majetkovej podstaty patrí iba majetok, ktorý dlžník nadobudol do okamžiku schválenia povolenia na oddĺženie. Do majetkovej podstaty teda nepatrí majetok, ktorý dlžník nadobudne po schválení oddĺženia. Preto môže byť na majetok nadobudnutý až počas insolventného konania zahájený a dokončený výkon rozhodnutia alebo exekúcia.

Pri plnení splátkového kalendára nie je zákonom obmedzený rozsah majetkovej podstaty. Preto do majetkovej podstaty zahŕňame majetok, ktorý nadobudol dlžník do okamžiku schválenia oddĺženia ako aj majetok, ktorý dlžník nadobudne počas ďalších 5 rokov. Výkon rozhodnutia a exekúcia nemôžu nadobudnúť účinok ani keď nadobudne dlžník dispozičné práva k majetku. Výkon rozhodnutia a exekúcie môže byť vykonané až v dobe ukončenia insolventného konania, čo v našom prípade znamená rozhodnutie o splnení oddĺženia. Od tohto okamžiku môže byť výkon rozhodnutím alebo exekúcia nie len zahájená ale aj prevedená.

4.3.4 Popretie pohľadávky v oddĺžení

Pohľadávka, ktorá mala byť uspokojovaná podľa splátkového kalendára, bola popretá, dlžník naďalej hradí pripadajúcu čiastku podľa splátkového kalendára insolventnému správcovi. Ak insolventný súd nezistí popretú pohľadávku, tak insolventný správca rozdelí splátku na popretú pohľadávku medzi ostatné pohľadávky ako mimoriadnu splátku.

Podmienky pre popretie pohľadávky sú ustanovené v § 410 Insolventného zákona. V prípade vykonateľnej pohľadávky môže dlžník ako dôvod popretia uplatniť len skutočnosť, že pohľadávka zanikla alebo je premlčaná.

4.3.5 Zrušenie schváleného povolenia na oddĺženie

Oddĺženie aj napriek tomu, že bolo súdom schválené, môže byť zrušené za stanovených podmienok podľa § 418 Insolventného zákona. Insolventný súd schválené oddĺženie zruší a súčasne rozhodne o prechode dlžníka do konkurzu. Stane sa tak na základe podaného návrhu ale aj bez návrhu po prešetrení veci na základe rozhodnutia, ktoré môže vydať súd najneskôr do doby, kým nie je splnené oddĺženie. Zrušenie oddĺženia môže navrhnúť aj samotný dlžník, nemusí uviesť žiadne odôvodnenie a aj v takomto prípade sa bude postupovať rovnako.

Návrh môže podať veriteľ aj dlžník. Ak je podaný návrh veriteľom, je vydané rozhodnutie vypočúť dlžníka, aby sa vyjadril k dôvodom na zrušenie oddĺženia. Na jednanie je predvolaný insolventný správca, veriteľský výbor a veriteľ, ktorý návrh podal. K návrhu sa musí vyjadriť insolventný správca, musí zhodnotiť doterajší priebeh oddĺženia a plnenie povinností zo strany dlžníka. Ak navrhne zrušenie sám dlžník, nie je zákonom určená povinnosť na preskúmanie veci, ak nastane aj tak jednanie, môže dlžník stiahnuť svoj návrh na zrušenie.

Môže sa tak stať v dôsledku zavineného jednania dlžníka, keď si riadne neplní svoje povinnosti podľa schváleného spôsobu oddĺženia. V prípade ak oddĺženie prebieha v režime speňaženia majetkovej podstaty, nemá dlžník skoro žiadne povinnosti, všetka zodpovednosť je na insolventnom správcovi. V tom to prípade môže súd posudzovať iba rozsah spolupráce. Zložitejšia situácia nastáva pri plnení oddĺženia splátkovým kalendárom, pretože v tomto režime má dlžník celý zoznam povinností, ktoré nájdeme v § 412 Insolventného zákona, ako napr. povinnosť riadne a včas hradiť splátky, netajiť žiadne príjmy, neodmietat' nové pracovné ponuky alebo aj povinnosť informovať o zmene bydliska, či zmene sídla zamestnania. Insolventný zákon nám neurčuje, ktorá povinnosť je najdôležitejšia. U niektorých je pochybenie jasné, ale u niektorých je na posúdení súdu aby rozhodol o rozsahu porušenia.

Závažným previnením je, keď dlžníkovi vlastným zavinením vznikol ďalší peňažný záväzok po dobu dlhšiu ako 30 dní po lehote splatnosti a voči dlžníkovi je nariadený výkon rozhodnutia alebo exekúcia. Odôvodnenie je jednoduché, pretože oddĺženie je spôsob ako dostať dlžníka zo zložitej finančnej situácie, keď nie je schopný plniť svoje staré záväzky a on si vlastným pričinením pridá ďalší záväzok, ktorý nie je schopný splatiť.

Stáva sa, že súd nariadi zrušenie aj keď dlžník nedodržuje podstatnú časť splátkového kalendára a dlžník už nie je schopný platiť podstatnú časť splátok. Takáto situácia môže nastať, ak dlžník príde o svoju zárobkovú činnosť, narodí sa mu dieťa, vážne ochorenie alebo aj z iných podobných dôvodov. Pri takýchto prípadoch by mal byť súd zhovievavý ak sa preukáže, že dlžník sa dostal do tejto situácie bez vlastného zavinenia alebo ak dlžník má predpoklad pre získanie vyššieho alebo mimoriadneho príjmu v budúcnosti.

4.4 Skončenie insolventného konania

Ak dôjde k úspešnej realizácii celého procesu oddlženia bez toho aby insolventný súd vydal zrušenie schváleného oddlženia, považujeme oddlženie za splnené. Okamžik splnenia má viacero podôb, rozlišujeme či ide o riešenie oddlženia speňažením majetkovej podstaty alebo plnením splátkového kalendára. O odmene a náhrade nákladov insolventného správcu rozhodne insolventný súd a je odvolaný s funkcie podľa § 413 Insolventného zákona.

Ak riešime oddlženie speňažením majetkovej podstaty, považujeme okamžik naplnenia v dobe, keď je predaný celý majetok dlžníka určený na naplnenie oddlženia. O tomto naplnení je informovaný súd vydaním správy od insolventného správcu o splnení rozvrhového uznesenia. V prípade, keď je použité plnenie splátkového kalendára, je dobou naplnenia doba ukončenia 5 ročnej lehoty splácania. Je možné túto lehotu skrátiť, ale len v prípade ak dlžník uspokojí všetky svoje pohľadávky v 100% výške.

4.5 Oslobodenie dlžníka od dlhov

Základom oddlženia je sankčný spôsob vyriešenia dlžníkových dlhov. Pri tomto spôsobe sa uspokojia pohľadávky veriteľov aspoň do minimálnej výšky určenej zákonom. Vďaka tomuto spôsobu sa môže poctivému dlžníkovi dať možnosť začať od znova bez dlhov, ktoré mu v minulosti vznikli z jeho nedbanlivosti. Za predpokladu že splní všetky zákonom stanovené podmienky oddlženia, môže insolventný súd na návrh dlžníka rozhodnúť uznesením o jeho oslobodení od platenia doposiaľ neuspokojených pohľadávok zahrnutých do oddlženia. O tom či boli podmienky naplnené zistíme z výsledkov realizovaného schválenia oddlženia. Podstatou naplnenia oddlženia je oslobodenie od úhrady časti neuhradených pohľadávok. V tomto je podstatný rozdiel od konkurzu. Ak dôjde k splneniu vyplatenia veriteľov aspoň do 30% z výšky pohľadávok, alebo v prípade nižšej čiastky ak to stanovila dohoda s nezaistenými veriteľmi. Dlžník bude teda oslobodený od doplatenia ostávajúcej nesplatennej

čiastky pohľadávok. Dané rozhodnutie je však vydané iba na návrh dlžníka a pre jeho schválenie je potrebný výsluch dlžníka, insolventného správcu a veriteľského výboru, nie je vylúčený ani výsluch jednotlivých veriteľov. Ak dlžník nepodá návrh na oslobodenie od platenia ostatných dlhov aj keby boli všetky dlhy plne splatené, nevydá insolventní súd dané rozhodnutie.

Oslobodenie sa nevzťahuje iba na dlžníka ale aj na veriteľov, ktorých pohľadávky sa v insolventnom konaní neuplatnili. Príkladom je pohľadávka, ktorá bola vylúčená, odmietnutá pre chybné prihlásenie alebo pre neskoré prihlásenie. Zároveň sa oslobodenie týka aj veriteľov, ktorí svoje pohľadávky do insolventného konania neprihlásili, ale mali tak urobiť podľa § 414 ods. 2 Insolventného zákona.

V procese oddĺženia plnením splátkového kalendára sa po uplynutí 5 rokov, kedy dlžník riadne platil a plnil svoje povinnosti oddĺženie ukončí. Po uplynutí tejto doby môže podať návrh súdu na oslobodenie od platenia pohľadávok, ktoré neboli uspokojené. Dlžník môže podať návrh na oslobodenie od platenia aj pred vypršaním 5 ročnej lehoty, ale iba za podmienky, že pohľadávky boli uspokojené do 100% výšky.²⁷ Dlžníkovi budú teda odpustené nesplatené dlhy z minulosti. Zároveň ale platí, že po dobu ďalších 3 rokov po uznesení o oslobodení, môže súd nariadiť jeho odobraní, a to v prípade ak dlžník konal podvodne voči veriteľom alebo pokiaľ bol odsúdený za trestný čin týkajúci sa oddĺženia alebo oslobodenia.²⁸

Dlžníkovi bude pohľadávka odpustená podľa § 414 Insolventného zákona ods.1 *Dlžníka oslobodí od platenia pohľadávok, zahrnutých do oddĺženia v rozsahu, ktoré doposiaľ neboli uspokojené.*

Avšak odpustenie neznamená zánik takýchto pohľadávok. Pohľadávka v neuhradenej výške naďalej existuje, dlžník je ale insolventným súdom oslobodený od jej zaplatenia. Pohľadávka tak nezanikla, len veriteľ ju už nemôže od dlžníka vymáhať. V súdnom ani v inom konaní nejde takúto pohľadávku veriteľovi priznať, pohľadávka má povahu naturálnej obligácie. Vo vykonávacom konaní má takáto pohľadávka rovnaký režim ako premlčaná pohľadávka.²⁹

²⁷ V tomto prípade dochádza podľa § 559 občianskeho zákonníku k zániku dlhu

²⁸ § 417 ods.1, Insolvenční zákon, ve znění pozdějších předpisů

²⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24.11.2010, sp. Zn. 29 Cdo 3509/2010

Podľa §414 ods. 3 Insolventného zákona sa oslobodenie vzťahuje aj na ručiteľov a iné osoby, ktorí mali voči dlžníkovi pre tieto pohľadávky právo postihu. Podľa toho by sa dalo posudzovať, že oslobodenie sa vzťahuje nielen na dlžníka, ale aj na ručiteľa, ktorý zabezpečuje plnenie záväzku a preto nemusí veriteľovi plnenie poskytnúť.

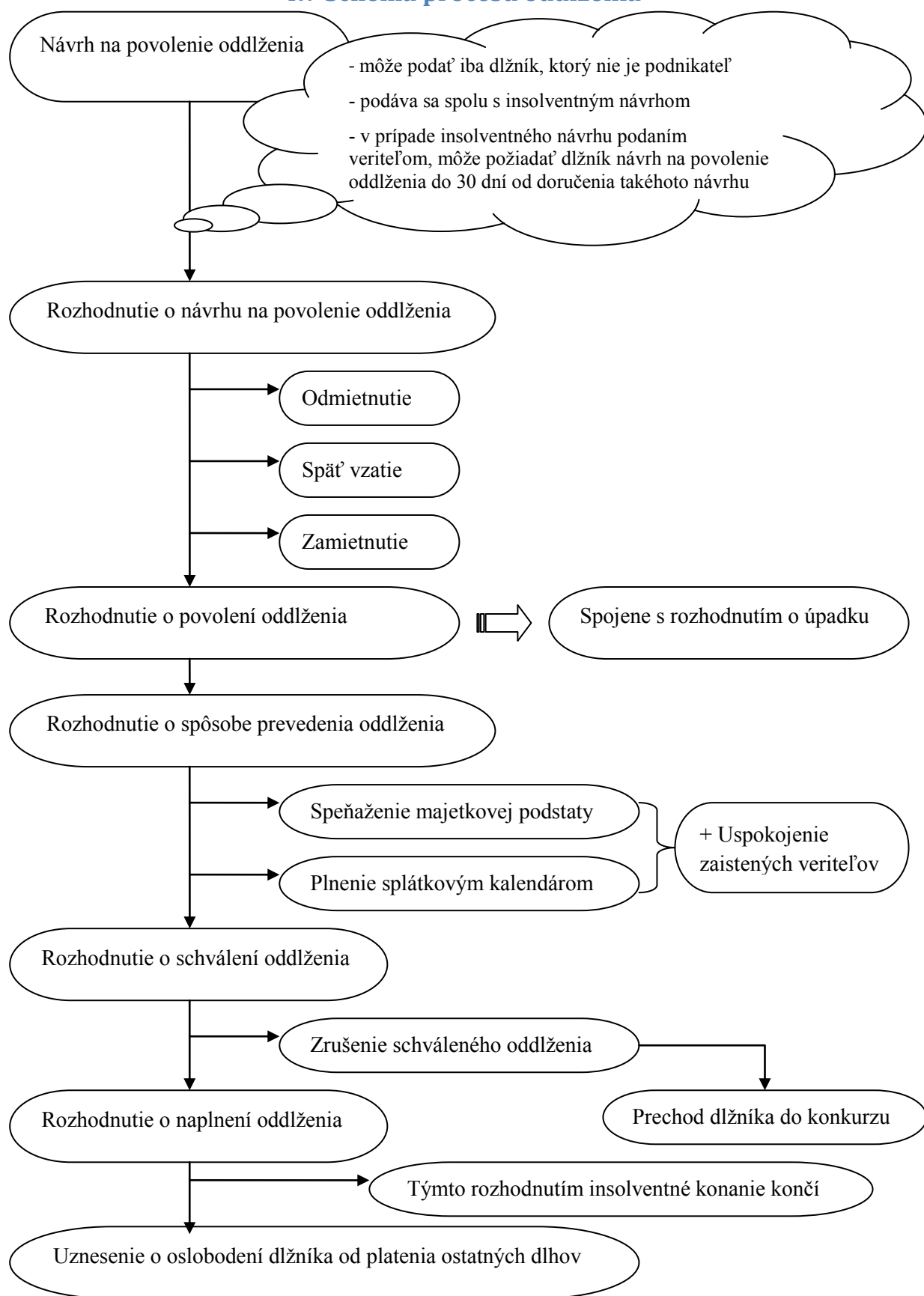
Ale rozhodnutie, ktorým insolventný súd oslobodí dlžníka od platenia pohľadávky v rozsahu, v ktorom doposiaľ neboli uspokojené, nezbavuje povinnosti k úhrade týchto pohľadávok dlžníkových veriteľov ani ručiteľov, ani iné osoby, ktoré mali voči dlžníkovi pre tieto pohľadávky právo postihu.³⁰ Oslobodený od plnenia voči ručiteľom je ale naopak dlžník. Ak teda ručiteľ platil za dlžníka, ktorého súd oslobodil od platenia ostatných dlhov, nemôže od neho toto plnenie vymáhať.

4.6 Odobratie oslobodenia od ostatných dlhov dlžníka

Na návrh veriteľa podaného do 3 rokov od právoplatného priznania oslobodenia od ostatných dlhov môže insolventný súd toto priznanie odobrať. Môže tak urobiť pre podvodné jednanie dlžníka, pokiaľ bol dlžník právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin alebo pokiaľ poskytol zvláštne výhody niektorým veriteľom alebo dosiahol oslobodenie podvodom. Odobratie nie je možné po prejdení 3 ročnej lehoty, po tejto lehote je oslobodenie definitívne. Ak sa priznanie oslobodenia od ostatných dlhov odoberie majú veritelia opätovne priznané právo ďalej vymáhať svoje pohľadávky od dlžníka.

³⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24.11.2010, sp. Zn. 29 Cdo 3509/2010

4.7 Schéma procesu oddĺženia

Pri tvorbe grafu som sa inšpirovala s knižnej publikácie Insolvenční řízení

5. Riešenie problémov oddlženia v praxi a problematické momenty

Oddlženie manželov nie je právne upravené v insolventnom zákone, preto sa osobný bankrot manželov rieši iba za pomoci súdnej judikatúry. Zákon neupravuje, či je oddlženie určené pre jednu osobu alebo je možné aj oddlženie viacerých osôb naraz, čiže manželov. V súdnej praxi sa uplatňujú tri možné spôsoby oddlženia manželov a to oddelené, spoločné a čiastočné spoločné oddlženie manželov.³¹

5.1 Oddelené oddlženie manželov

Oddelene oddlženie je v súdnej praxi najviac využívaným spôsobom riešenia úpadku manželov. Rieši sa to za pomoci dvoch rôznych od seba nezávislých rozhodnutí o úpadku a o povolení oddlženia. Či už ide o schválené oddlženie za pomoci speňaženia majetkovej podstaty alebo za pomoci plnenia splátkového kalendára.

Ak sa uplatňuje oddelené oddlženie manželov, tak sa vylúčený majetok, ale aj majetok patriaci do spoločného majetku manželov zahrňuje do majetkovej podstaty každého z manželov.

Ak sa oddelené oddlženie rieši plnením splátkového kalendára bude mzda, plat alebo iný príjem každého z manželov slúžiť k plneniu pohľadávok, ale len tých veriteľov, ktorí sa prihlásili do insolventného konania príslušného dlžníka. Pre naplnenie pohľadávok pri oddelenom oddlžení nebude slúžiť príjem manželky na plnenie pohľadávok v manželovom konaní a naopak príjem manžela nebude dotknutý oddlžením jeho manželky. Ak bolo insolventné konanie zahájené len na majetok jedného z manželov a je riešené napĺňaním splátkového kalendára, je možné použiť príjmy druhého manžela v takomto konaní. Je treba si uvedomiť, že v prípade ak je v procese oddlženia len jeden manžel a druhý sa nenachádza v úpadku, je možné na majetok druhého manžela zahájiť výkon rozhodnutia alebo exekúciu.

Oddelené oddlženie manželov najviac odpovedá formulácii samotného insolventného zákona, ktorý vôbec nevnáša možnosť kolektívneho riešenia úpadku. Tento spôsob je najčastejšie využívaným v praxi, pretože ostatné dve možnosti nie sú úplne právne korektné a ich povolenie neschváli každý insolventný sudca.

³¹ ŘEHÁČEK, Oldrich, *Osobní bankrot manželů a jeho řešení v soudní judikatuře*. BULLETIN ADVOKACE, 2011, 42s.

5.1.1 Prípád v praxi

Chcela by som upozorniť aj na prípad manželov Stankovičových. Tento prípad patrí medzi oddelené oddĺženie manželov, ich insolventné konania prebiehajú samostatne KSOS 8 INS 5135/2010-B6 a KSOS 8 INS 5133/2010-B6 . Avšak chcela by som upozorniť na dôležitý detail. Pán Stankovič uzavrel darovaciu zmluvu v prospech svojej manželky, a tým mu bola vytvorená povinnosť mesačne zasielať čiastku podľa darovacej zmluvy priamo insolventnej správkyni, ktorá má na starosti oddĺženie oboch manželov. Upozorňujem na túto darovaciu zmluvu, pretože ju považujem za formu pomoci pána Stankoviča svojej manželke. Keby nebola darovacia zmluva uzatvorená, mala by pani Stankovičová nižšie možnosti plnenia oddĺženia a nebola by schopná naplniť minimálne plnenie pohľadávok vo výške 30% z celkovej výšky a tým by nebolo schválené jej oddĺženie a bolo by pravdepodobné, že by na pani Stankovičovu bol vyhlásený konkurz.

5.2 Spoločné oddĺženie manželov v praxi

Spojenie dvoch insolventných konaní do jedného ide uskutočniť iba v prípade, ak všetky záväzky oboch manželov sú spoločné a nerozdielne, pretože identické záväzky majú identický okruh veriteľov pre obe insolventné konania. Spojené insolventné konanie plní požiadavku v § 5 insolventného zákona o hospodárnosti a maximálnom uspokojení veriteľov.

O spoločnom oddĺžení manželov môžeme viac zistiť v uznesení Vrchného súdu v Prahe zo dňa 15. decembra 2009.³² V tomto uznesení sa súd jasne vyjadril ako postupovať pri oddĺžení, ak podá insolventný návrh s návrhom na povolenie oddĺženie len jeden z manželov a druhý s oddĺžením súhlasí alebo ak podajú takýto návrh obaja manželia samostatne. Formulár v takomto prípade vyžaduje súhlas druhého z manželov, pričom ide o kvalifikovaný prejav súhlasu s tým, aby všetok majetok tvoriaci spoločný majetok manželov bol využívaný pre potreby oddĺženia druhého z manželov, teda aj k začleneniu nielen spoločných ale aj vylúčených dlhov každého z manželov. To za predpokladu, že spoločný majetok manželov nebol zrušený alebo že takýto majetok neexistuje. Popríklad ak by záväzky vznikli účastníkom ešte pred uzatvorením manželstva a teda pred vznikom spoločného majetku manželov.

³² Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15. prosince 2009, sp. zn. KSPL 54 INS 4966/2009 – A - 21

V insolventnom konaní sa vychádza so zákonného vymedzenia spoločného majetku manželov, ale aj s primeraných pravidiel, ktoré stanovuje občiansky súdny rád v ustanovení § 262 ods. 1 Insolventného zákona.

Pri oddlžení riešenom speňažením majetkovej podstaty sa speňažuje všetok majetok v spoločnom majetku manželov, ktorý patrí do majetkovej podstaty dlžníka, a to bez ohľadu na to, či sú účastníkmi jedného insolventného konania obaja manželia. Majetok môže byť vytvorený len niektorým z manželov alebo oboma spoločne počas trvania manželstva. V súdnej praxi sa vyvodzuje v súvislosti s postihovaním mzdy manžela povinného, že mzdový nárok manžela povinného nie je súčasťou spoločného majetku manželov. Naproti tomu vyplácaná mzda alebo plat už je súčasťou spoločného majetku manželov a môže byť postihovaná napr. pri výkone rozhodnutia predajom hnuteľnej veci, súpisom peňazí v hotovosti, ak by išlo o vyplácanú mzdu alebo plat, ktorú má manžel povinnosť uložiť na účte v banke.

V praxi či už podajú insolventný návrh s návrhom na povolenie oddlženia manželia spolu alebo každý osobitne alebo podá návrh iba jede z manželov a druhý návrh súhlasne podpíše, vždy pôjde o to isté, o to za akých podmienok bude majetok v spoločnom majetku manželov použitý v procese oddlženia.

Čo sa týka problematiky ohľadne práv veriteľov, je potrebné predpokladať aby insolventný návrh spojený s návrhom na povolenie oddlženia aj so súhlasným podpisom manžela, podá len jeden z manželov, insolventný súd oznámi zahájenie insolventného konania, ale ide o to aby poskytol aj informácie o tom, že oddlženie sa bude týkať oboch manželov. Naopak podá návrh každý z manželov osobitne, je zásadne potrebné spojiť obe insolventné konania do jedného konania tak, aby spoločný majetok manželov patrilo do jednej majetkovej podstaty a aby pre oboch dlžníkov bol pridelený jeden insolventný správca.

Ak ide o oddlženie sa dlžníkov za pomoci plnenia splátkového kalendára, manžel sa svojím podpisom zaväzuje po celú dobu poskytnúť všetku súčinnosť potrebnú k tomu, aby sa veriteľom dostalo cez insolventného správcu z jeho príjmov plnenie podľa § 398 ods. 3 Insolventného zákona. Porušenie súčinnosti je dôvodom, aby bolo oddlženie voči obom manželom alebo i voči každému z nich zvlášť neúčinné. Záleží podľa toho v akej fáze konania sa neúčinnosť zistila. Môže to byť prekážka na povolenie alebo aj zrušenie už schváleného oddlženia. Takáto prekážka v praxi môže byť v situácii, keď dlžníkov manžel návrh síce súhlasne podpísal, ale zatajil svoje príjmy alebo ich časť, poprípade neučinil všetky

úkony potrebné k tomu, aby sa jeho príjem stal zdrojom uspokojenia veriteľských pohľadávok v procese oddlženia.

Je potrebné aby som uviedla do pozornosti aj novšie uznesenie Vrchného súdu v Prahe zo dňa 21.9.2011 č. j. KSHK 34 INS 9061/2009-B-37, ktoré upravuje spoločné oddlženie manželov. Pokiaľ majú manželia majetok a záväzky spadajúce do spoločného majetku manželov a ak chcú manželia riešiť svoj úpadok oddlžením, je potrebné aby obaja podali samostatne insolventný návrh spojený s návrhom na povolenie oddlženia. Je to odlišné od uznesenia č. j. KSPH 40 INS 5210/2010-B-9, podľa ktorého sa môže zahájiť spoločné oddlženie aj na základe podaného návrhu len jedným z manželov a postačí ak druhý manžel pripojí svoj úradne overený podpis. Nové uznesenie jasnejšie vysvetľuje zmysel spoločného oddlženia manželov, ktoré určuje, že spoločné oddlženie manželov nie je možné, ak insolventný návrh s návrhom na povolenie oddlženia podá iba jeden z manželov. Nedôjde teda k oddlženiu spoločného majetku manželov aj keď jednému z manželov budú odpustené zvyšné dlhy, ale bude možné tieto odpustené dlhy naďalej vymáhať voči druhému z manželov, ktorý sa nepodrobil oddlženiu.

Spoločné oddlženie manželov sa však nepovažuje za najlepšiu alternatívu riešenia úpadku manželov, pretože nie sú objasnené postupy pre niektoré špecifické prípady, ktoré môžu v praxi počas priebehu oddlženia nastať. Napríklad mohol by nastať prípad, že jeden z manželov si neplní riadne svoje povinnosti. Preto je jeho oddlženie zrušené a insolventný súd vyhlási na tohto manžela konkurz. Keďže ale išlo o spoločné insolventné konanie je zahájený konkurz aj na druhého manžela, ktorý avšak žiadnu svoju povinnosť nezanedbal.

5.2.1 Prípady v praxi:

Prípad KSPL 54 INS 4966/2009, ktorý znamenal pokrok v určovaní postupu ako riešiť oddlženie manželov. Manželia Vaníkoví podali obaja osobitne insolventný návrh spojený s návrhom na povolenie oddlženia. Avšak ich situácia bola posudzovaná osobitne a pánovi Vaníkovi bol schválený návrh na povolenie oddlženia, ale pani Vaníkovej bolo povolenie na oddlženie zamietnuté, pretože by nebola schopná splniť zákonom stanovené minimálne naplnenie pohľadávok vo výške 30% z celkovej výšky pohľadávok a bol na ňu vyhlásený konkurz. Pani Vaníková sa však proti vyššie uvedenému ustanoveniu včas odvolala a uviedla, že požiadala o oddlženie, rovnako ako jej manžel, ale to pri hodnotení jej platobnej schopnosti uhradiť záväzky, ktoré patria do spoločného majetku manželov, súd nebral v úvahu. Pani

Vaníková si myslí, že by mal byť jej a manželov insolventný návrh prehodnotený spoločne a že súd by mal prehodnotiť ich spoločné plnenie, pretože ak by došlo ku súčtu ich príjmov, bolo by možné naplnenie minimálnej stanovenej hranici uspokojenia veriteľov a to v 30% výške s celkovej výšky pohľadávok. Uviedla aj, že ich syn je ochotný ju dobrovoľne podporovať finančne vyživovacou povinnosťou a táto čiastka by spolu s jej príjmom stačila na uspokojenie prednostných pohľadávok, ale súd jej nedal možnosť, aby túto možnosť potvrdila. Po preskúmaní napadnutého uznesenia dospel vrchný súd v Prahe k nasledujúcim záverom.

Tým, že bolo pánovi Vaníkovi povolené oddĺženie, došlo k zásadnému zásahu do spoločného majetku manželov. Zároveň je v rozpore so zásadou insolventného konania, i v rozpore so záujmom veriteľov na hospodárnom a čo najvyššom uspokojení podľa § 5 insolventného zákona. Ak budú popri sebe prebiehať dve samostatné insolventné konania, každé bude riešené iným spôsobom. Okrem toho je príčinou úpadku v oboch prípadoch neschopnosť každého z manželov platiť záväzky spoločne. Dôležitým faktorom je komplikácia mnohých stretov úpravy oddĺženia s úpravou konkurzu, nie je ani rozumné odoprieť manželom možnosť riešiť svoje dlhy v jednom insolventnom konaní, v ktorom bude možné uhrádzať pohľadávky veriteľov v rovnakom režime pri ktorom sa budú dať použiť všetky príjmy získané za trvania oddĺženia každým z manželov alebo obidvoma spoločne, k čomu dali manželia Vaníkovi súhlas.

Je jasné, že kvôli vyššie uvedeným skutočnostiam neobstojí predchádzajúce uznesenie súdu o neschopnosti dlžníčky, pretože nebrali v úvahu príjmy jej manžela. Keďže už bolo právoplatné rozhodnuté o úpadku dlžníčky, je optimálne aby insolventný súd spojil obidve insolventné konania do spoločného insolventného konania. V rámci spojeného konania sa rozhodne ako sa bude riešiť úpadok dlžníčky, ak bude riešený plnením splátkového kalendára, uznesie súd povinnosť podľa § 406 ods.3 Insolventného zákona nie len dlžníčke ale aj jej manželovi. Nastanú aj zmeny v osobe insolventného správcu, pretože na správu jedného spoločného insolventného konania stačí len jeden insolventný správca.

Ak sa skutkový stav veci nezmení, nebude mať insolventný súd dôvod na iné rozhodnutie o spôsobe riešenia úpadku, ako bolo rozhodnuté v prípade jej manžela. Z podaného návrhu plyní, že dlžníčka nemá iné ako spoločné dlhy s manželom. Odvolací súd, rozhodol o chybnom prehlásení konkurzu, pretože pre konkurz neboli splnené zákone podmienky,

preto sa nedá považovať rozhodnutie o zániku spoločného majetku manželov za nevratné, spoločný majetok manželov teda naďalej existuje.

Spoločné oddĺženie manželov nájdeme aj v prípade č.j. KSOS 25 INS 6580. Manželia Horinovi podali dva samostatné insolventné návrhy, insolventný súd rozhodol o úpadku oboch dlžníkov, povolil riešenie za pomoci oddĺženia a ustanovil obom manželom spoločného jedného insolventného správcu. Dlžníci majú spoločné záväzky, ktoré vznikli počas trvania manželstva a patria do spoločného majetku manželov, preto insolventný súd rozhodol o spojení týchto konaní do jedného spoločného konania. Ďalej insolventný súd rozhodol o spôsobe oddĺženia za pomoci plnenia splátkového kalendára, súd oddĺženie schválil s ohľadom na to, že veritelia budú aj napriek spojeniu dvoch konaní do jedného uspokojení cca 60% z celkovej výšky svojich pohľadávok. Platcovia príjmov manželov budú postihnuteľné čiastky vyplácať insolventnému správcovi, insolventný správca tieto čiastky sčíta a odčíta o nich svoju odmenu a náklady spojené s insolventným konaním a zvyšnú časť rozdelí medzi veriteľov v určenom pomere. Keďže majú manželia iba spoločných veriteľov, je každý z veriteľov uvedený v uznesení len jedenkrát.

5.3 Čiastočné spoločné oddĺženie manželov

Ďalší možný spôsob oddĺženia manželov ako čiastočné oddĺženie manželov označuje JUDr. Řeháček, Ph. D., pri tomto označení vychádza s postupu, ktorý uplatnil Krajský súd v Prahe dňa 21.09.2010, č. j. KSPH 40 INS 5210/2010-B-9. V tomto špecifickom uznesení insolventný súd schválil oddĺženie oboch manželov za pomoci plnenia splátkového kalendára osobitne v dvoch insolventných konaniach, avšak insolventný súd sa rozhodol uložiť insolventnému správcovi aby bolo oddĺženie naplnené čiastočne spoločne s oddĺžením dlžníkovho manžela, ktorého oddĺženie prebieha v osobitnom insolventnom konaní, ale nespojí obe konania do jedného insolventného konania, ale vymedzí *hlavne aby v prípade, že splátky určené k rozdeleniu medzi prihlásených a nezaistených veriteľov nebudú postačovať k uspokojeniu aspoň 30% pohľadávok týchto veriteľov, hradil tento rozdiel zo splátok určených k rozdeleniu medzi prihlásených nezaistených veriteľov dlžníkovho manžela.*³³

Každý z manželov podá insolventný návrh spojený s povolením na oddĺženie na príslušnom formulári. V návrhu však musia navrhnúť svoje spoločné oddĺženie. Insolventný súd rozhodne o oddĺžení samostatne v každom konaní, veritelia potom prihlasujú svoje pohľadávky samostatne v oboch konaniach, a to aj keď ide o spoločnú uzavretú pohľadávku,

insolventný súd nariadi prieskumné pojednávanie a schôdza veriteľov sa uskutoční tiež samostatne u každého z manželov a to väčšinou v rovnaký deň, súd ďalej vydá samostatné rozhodnutia o schválení oddĺženia plnením splátkového kalendára, a to so spoločnou distribúciou mesačných splátok.

Prakticky prebiehajú dve samostatné insolventné konania manželov, avšak rozdiel oproti oddelenému oddĺženiu manželov je v tom, že jeden z manželov pomáha druhému manželovi, a to v prípade ak jeho príjmy nestačia na minimálne naplnenie pohľadávok veriteľov a to v zákonom stanovenej najnižšej možnej výške 30% z celkovej výšky pohľadávok.

Pre obidve insolventné konania bude stanovený jeden insolventný správca, aby mohol uspokojenie veriteľov v obidvoch konaniach vyrovnávať. V praxi to znamená aby sčítal príjmy oboch manželov dohromady a aby pre obidve konania, ktoré prebiehajú súbežne poukázal na naplnenie pohľadávok zásadne rovnaký diel peňazí z týchto príjmov.

5.3.1 Prípady v praxi

Prípád KSOS 33 INS 11987/2010 a KSOS 33 INS 11985/2010. Manželia Vaňekovi podali súčasne samostatné insolventné návrhy spojené s návrhom na povolenie oddĺženia a zároveň obaja manželia požiadali o spoločné oddĺženie.

Insolventný súd v Prahe opakovane uviedol, že insolventný zákon pripúšťa spoločné oddĺženie manželov, pokiaľ obaja manželia podali súčasne insolventný návrh spojený s návrhom na povolenie oddĺženia a obaja manželia požiadali o spoločné oddĺženie a majú len spoločné záväzky, ktoré je možné uspokojovať zo spoločného majetku manželov a nezáleží na tom, ktorý z manželov zmluvu uzavrel. Insolventný súd považuje v tomto prípade všetky podmienky splnené pre spoločné oddĺženie manželov. Spoločné oddĺženie manželov sa prejaví spoločnou distribúciou mesačných splátok pre prihlásených nezaistených veriteľov.

To znamená, že bude časť príjmov oboch manželov sčítaná a rozdelená rovnomerne medzi veriteľov z oboch konaní. Nebude záležať na tom, ktorý z manželov zmluvu uzatvoril a ani na tom, do ktorého konania sa veriteľ prihlásil. Obe konania budú prebiehať samostatne, čo umožňuje previesť zmenu spoločného oddĺženia manželov na samostatne individuálne oddĺženia v prípade možného zániku spoločného majetku manželov.

³³ Usnesení Krajského soudu ze dne 21.09.2010, č. j. KSPH 40 INS 5210/2010-B-9

Insolventný súd ukladá insolventnému správcovi, aby každý mesiac z čiastky zrazenej dlžníkovi:

1. ponechal čiastku ako zálohu na odmenu a náhradu hotových výdajov,
2. uhradil prípadne pohľadávky za majetkovú podstatu,
3. k zvyšnej čiastke pričítal zvyšnú čiastku z príjmov dlžníkovho manžela a z tejto čiastky aby vyplatil nezaistených veriteľov a to v danom pomere.

Čiastočné oddĺženie nájdeme aj v prípadoch KSOS 36 INS 23696/2011-B-3, KSOS 36 INS 23711/2011-B-3, KSOS 33 INS 1048/2012-B-4, KSOS 33 INS 1051/2012-B-4, KSOS 36 INS 6141/2012-B-4, KSOS 36 INS 6142/2012-B-4.

6. Záver

Podľa štatistických údajov za rok 2012 bolo schválených cca 20 000 rozhodnutí o úpadku a z toho cca 15 000 bolo riešených za pomoci oddlženia. Myslím si, že už tento samostatný fakt bol dôležitý na to, aby som si vybrala oddlženie pre svoju bakalársku prácu.

Zmyslom oddlženia je, aby bolo uspokojených čo najviac veriteľov dlžníka. Minimálne však do 30% z výšky nezaistených pohľadávok. Zaistení veritelia dlžníka sú uspokojení osobitne z výnosu so speňaženia zábezpeky. Konkurz znamená pre dlžníka úplnú likvidáciu, naproti tomu oddlženie pozerá na dlžníka ako na človeka, ktorý nezvládol svoju finančnú situáciu. Neuvážene sa priveľmi zadlžil niekoľkými pôžičkami, ktoré nedokázal splatiť. A práve oddlženie dáva takýmto dlžníkom možnosť začať po oddlžení od začiatku. Bez dlhov a bez doživotného splácania pôžičiek. Snaží sa zabrániť tomu, aby sa ľudia na hranici svojho úpadku nestali kriminálnikmi, aby nevyužívali čiernu prácu alebo inú nelegálnu činnosť pod nátlakom veriteľov, ktorí vymáhajú svoj dlh.

Predpokladom oddlženia je, aby dlžník nebol podnikateľ a jeho dlhy nepochádzajú s podnikateľskej činnosti. Po splnení podmienok oddlženia je možno dlžníka zbaviť ostatných dlhov a ten teda môže začať úplne nový život. Oddlženie je sankčným spôsobom riešenia dlžníkových dlhov, čo má motivovať dlžníka aby sám aktívne riešil svoju finančnú situáciu voči svojim veriteľom.

Zaujímavé je riešenie spoločného oddlženia manželov, ktoré je upravené iba za pomoci súdnej judikatury. V insolventnom zákone nenájdeme žiadne ustanovenie, ktoré by vymedzovalo možnosť kolektívneho riešenia úpadku, preto v súlade s týmto zákonom je možné len oddelené oddlženie manželov. Avšak existujú aj iné právne predpisy, ktoré sa dotýkajú oddlženia manželov a to najmä občiansky zákonník, ktorý upravuje spoločný majetok manželov. Vďaka tomu vznikli aj dve ďalšie možnosti oddlženia manželov a to spoločné oddlženie manželov alebo čiastočné oddlženie manželov.

Je však potrebné si uvedomiť, že čiastočné ani spoločné oddlženie manželov nie je definované v zákone a ani súdna judikatura nie je ešte ucelená, preto nie každý insolventný sudca môže takúto formu oddlženia schváliť.

Nedostatok medzi zákonom a využívanou praxou by bolo najvhodnejšie vyriešiť novelou insolventného zákona. Avšak nie som kompetentná vymedziť obsah novely, ktorá by mala lepšie definovať spoločné oddĺženie manželov. Ale pri doterajšej existujúcej úprave by som sa prikláňala k čiastočnému oddĺženiu manželov, ktoré mi pripadá najvhodnejšie a najspravodlivejšie pre riešenie spoločného oddĺženia manželov. Samozrejme nemôžeme spochybňovať, že nie je táto úprava úplne korektná, ale verím, že to by sa dalo napraviť novelou.

7. Zoznam použitej literatúry

7.1 Knižné publikácie

- [1] BIČOVSKÝ, Jaroslav, HOLUB, Milan, POKORNÝ, Milan. *Společné jmění manželů*. Vyd.2. Praha : Linde, 2009. ISBN 978-80-7201-747-8
- [2] HÁSOVÁ, Jiřina, MORAVEC, Tomáš. *Insolvenční řízení*. Vyd.1. Praha : C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-459-9
- [3] MARŠIKOVÁ, Jolana a kolektiv. *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy, ve znění zákonů č. 69/2011 Sb. a č. 73/2011 Sb.* Vyd.1. Praha : Leges, 2011. ISBN 978-80-87212-75-2
- [4] KOTOUČOVÁ, Jiřina a kolektiv. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. Vyd.1. Praha : C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-320-2
- [5] KOZÁK, Jan, BUDÍN, Peter, PACHL, Lukáš. *Insolvenční právo aneb Osobní bankroty začínají*. Vyd.1. Brno: Rašínova vysoká škola s.r.o., 2008. ISBN 978-80-87001-10-3
- [6] HANOUSKOVÁ, Miloslava, Šárka KOUBOVÁ a Ladislav NĚMEČEK. *Praktický průvodce návrhem na povolení oddlužení*. Vyd. 1. České Budějovice : Jihočeská rozvojová o.p.s., 2010. ISBN 978-80-254-8509-5
- [7] RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha : ASPI, Wolters Kluwer, 2008. ISBN 978-80-7357-329-4
- [8] KOTOUČOVÁ, Jiřina a kolektiv. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. Vyd.1. Praha : C. H. Beck, 2007[i.e.2008]. ISBN 978-80-7400-320-2
- [9] MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro ne právníky*. Vyd.2. aktualiz. Praha : Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-862-8

7.2 Články z časopisov

- [10] DVOŘÁK, Tomáš. Společné jmění manželů a insolvenční zákon. *Právní fórum : český právnícký měsíčník* 2010, č.2, ISSN 1214-7966
- [11] ŘEHÁČEK, Oldrich. Osobní bankrot manželů a jeho řešení v soudní judikatuře. *BULLETIN ADVOKACIE Česká advokátní komora* . 2011, č.7-8, ISSN 1210-6348
- [12] BABUŠKOVÁ, Jana. Oddlužení manželů – aneb co v zákoně nenajdete. *BULLETIN ADVOKACIE [1210-6348] Česká advokátní komora* . 2012, č.4, ISSN 1210-6348
- [13] ŘEHÁČEK, Oldrich. Úpadek a jeho osvědčení. *BULLETIN ADVOKACIE [1210-6348] Česká advokátní komora* . 2012, č.9, ISSN 1210-6348

7.3 Právne predpisy

[14] Zákon č.182 ze dne 30. března 2006 o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). IN: *Sbírka zákonů České republiky*. 2006. Dostupný také z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/insolvenzni/>.

[15] Zákon č.40/1964 občanský zákoník. Dostupný také z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obcankzak/>

[16] Zákon č.94/1963 o rodině. Dostupný také z: <http://www.zakonycr.cz/seznamy/094-1963-sb-zakon-o-rodine.html>

[17] Vyhláška č.70 ze dne 9. března 2011 o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona.2011 Dostupný také z: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?cd=76&typ=r&zdroj=sb11070>

7.4 Internetové zdroje

[18] PACHL, Lukáš. Mýty a fakta o oddlužení (osobním bankrotu, spotřebitelském úpadku). *E.právo*. [online]. 08.02.2008 [cit. 2013-03-02]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/myty-a-fakta-o-oddluzeni-osobnim-bankrotu-spotrebitelskem-upadku-52883.html>

[19] LANSKÝ, Lubomír, KVÍTKOVÁ, Adriana. Oddlužení aneb nový start. *E.právo*. [online]. 08.01.2008 [cit. 2013-03-02]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/oddluzeni-aneb-novy-start-52419.html>

[20] Anon.. K posouzení dlužníkovy platební neschopnosti. *Profipravo*. [online]. 03.02.2012 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=46&id_article=255734&csum=9d6c8847

[21] KAPLAN, Daniel, ŠERÁ, Michaela. Několik poznámek k oddlužení z hlediska zajištěného věřitele. *E.právo*. [online]. 15.2.2012 [cit. 2013-03-02]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/nekolik-poznamek-k-oddluzeni-z-hlediska-zajisteneho-veritele-80725.html>

[22] MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. *Insolvenční zákon. Statistiky*. [online]. Dostupné z: <http://insolvenzni-zakon.justice.cz/expertni-skupina-s22/statistiky.html>

7.5 Rozhodnutia Insolventných súdov Českej Republiky

- [23] Rozsudek Nejvyššího soudu v ČR ze dne 30.11.2004, sp. zn. 20 Cdo 1578/2003
- [24] Rozsudek Nejvyššího soudu v ČR ze dne 16.07.2008, sp. zn. 28 Cdo 2199/2008
- [25] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12.9.2007, sp. zn. 31 Cdo 677/2005
- [26] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24.11.2010, sp. Zn. 29 Cdo 3509/2010
- [27] Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 10. 2011, č.j. MSPH 94 INS 10452/2011-B-17
- [28] Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 10. 2011, č.j. MSPH 94 INS 10453/2011-B-16
- [29] Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 7. 2010, č. j. KSOS 8 INS 5133/2010-B6
- [30] Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 7. 2010, č. j. KSOS 8 INS 5135/2010-B6
- [31] Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15.12.2009, č. j. KSPL 54 INS 4966/2009-A-21
- [31] Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 21.09.2010, č. j. KSPH 40 INS 5210/2010-B-9
- [32] Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 22.12.2010, č. j. KSOS 33 INS 11987/2010-B-5
- [33] Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 22.12.2010, č. j. KSOS 33 INS 11985/2010-B-5.
- [34] Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 19.03.2012, č. j. KSOS 36 INS 23696/2011-B-3
- [35] Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 19.03.2012, č. j. KSOS 36 INS 23711/2011-B-3
- [36] Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 19.04.2012, č. j. KSOS 33 INS 1048/2012-B-4
- [37] Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 19.04.2012, č. j. KSOS 33 INS 1051/2012-B-4
- [38] Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 02.08.2012, č. j. KSOS 36 INS 6141/2012-B-4
- [39] Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 02.08.2012, č. j. KSOS 36 INS 6142/2012-B-4
- [37] Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 09.07.2012, č. j. č.j. KSOS 25 INS 6580/2012-B3
KSOS 25 INS 6584/2012
- [38] Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21.09.2011, č. j. KSHK 34 INS 9061/2009-B-37

8. Zoznam tabuliek a grafov

Graf č.1:

Jednotnosť insolventného konania.....5

Graf č. 2:

Schéma priebehu oddĺženia.....33

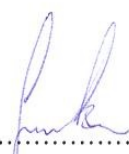
Tabuľka č. 1:

Prehľad insolventného zákona.....8

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská-Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne:.....

.....
jméno a příjmení studenta